

Il Giljia u il Mondo
11 Conti ^{per} Puggieru

Dramm-storica Patriottica to
Galeo Carmelo & c.

1^a 14^a atti u prologu.

Proprietà riservate

24. 5. 1920

— Shima

Spuselle
1920

Il figlio e il mondo
Dramma storico-patriottico

Personaggi.

Il Conte Puggieri d'Attenella Guerrier
Ciriaco Ghobdul - Ufficiale dell'armata Garibiana
Gianni Ghobdul - Signor e Ufficiale
Marie Ghobdul - Madre del Ciriaco
Abi Farjona - Emiro della rivolta a Ghendee
Farana Ciriaco - General toro.
Patri Gualteri - Provincial Agostiniani
Muffi Hoog. tal. Cecco. Ghama ministro
De Martin Copton tal. botto
Samuele } Agostiniani dell'armata Garibiana
Estimé } (ufficiali)
Ago }
Irsis isue tall' Emiro.
Irsine otre, soldati garibiani
Soldati molti e popolo li ma
jitchelmure.

N. B. Il dramma j'ispolgi raktu:
Prologo dell'eroe Garibiana Ghendee
Atto I dell'eroe Garibiana tall' Emiro
ma seml il mondo f' Ghendee
Atto II dell'eroe Garibiana tall' Agostiniani
Atto III dell'eroe Garibiana tall' Agostiniani
Irs. ralyta. Att. fuh l'abolje Ghendee
(Santissimo) eroe Ghendee tal
port il chi te volta

L'autore riserva tutti i diritti di
questo dramma sia la rappresentazione
riproduzione e traduzione per tutti i
paesi Galia Carmelo

Il Masnad u il Għazir.

~~Il bandiera ta' Malta~~

Il bonti ^{gen} Ruggieru.

~~Warrum ta' prolog u ertija etc. Carmelo Galea b. S.~~

Atto ^{1^{mo}} (Lunel quadru) Moscheja

Il-aktar jum tar-randan manzul ix-xemx.

Scena I.

Il Mufti natdu.

Mufti: (Diat bil nikfa ma gembuied micniser bit-tambur fidn icecchek u jgħajjat chem jiflath.)

Kamadam!... Kamadam!... Kamadam!... Allati hua chibir u Mohammed hua il qbir Profeta tighan!... Allati! Allati! Allati! Mohammed razul, allati.

(Icecchek dejjem it-tambur) Kamadam! Kamadam! Kamadam! allati! (Jibda jghamel hafna tishim kuddiem il metrab)

Scena II.

Il Mufti, Hammuda, Ahmed, Elhasan, u gharab oħra.

Hammuda: (Jithol mixxellug lemel u ihed jakla il papoc min rigleit u ipoggiet wara il bieb. Marait jithlu Ahmed, u El Hasan u jamlu listess. L'gharab l'ohra jithlu mil bieb tal-lemin, ineħtu il papocci phal ta' kabel u ipoggihom wara il bieb.)

Scun imbierec Allati u il Profeta tighan Maumettu (Lin il chelma jirrepetugħa l'ohrain colla jinslu għarupteion kuddiem il metrab u jiffurman nofs kamar għann jifthu il koran (il stiep) li giebu il choll mathom u ipoggiu fl-art kuddiemon miftuh.)

Mufti: (Jistat il koran tighan u jibda jghakra) Scun Imbierec ir-Kamadam, Kamadam, Kamadam.

Othrain } (fakbdu isallu bideiom itnein ibassar rason sal
bolla } art u jibden jghaidu nara il Mufti ghal thiet darbiet)
Leun imbierec ir-Ramadani, Ramadam, Ramadam.

Mufti. (Sejjem jakra fuk il koran) Allati!

bolla. (Suegħu chelma b'chelma mighau) Allati!

Mufti. Allati!

bolla. Allati!

Mufti. Allatin!

bolla. Allatin!

Mufti. Mohammed Nazul!

bolla. Mohammed Nazul!

Mufti. Allati!

bolla. allati! (Dan il chiem jghaidut fil naħt li kedi
isallu il hin u collu kudchem il miħrat)

Mufti. Kunu issa tbiieb tighau, il għaliex Sr-Ramadani spiccja
għalec tistgħau tmorra tiegħu u tororbu chemm tridu, chif
uoll id-dokku u tisfun, (l'Othrain ikunna colla)
Imma irid li kabeł totorqu min din il gemaħha
naħralcom biccia mil Koran tal Profeta Maumetta, dac
li b'għageb tad-dinja colla kabat il kamar mil- l-gholi
tas-sema u settu fil comma tighau, naħralcom il koran
sabiex tibhalcom tifchira, u Allati ibierec diaħcom.
Sejjem għandcom takrau il koran li thalla miħtub
Muħammed, u ~~hett~~ hatt ma għandcom tiesru id-din
tighau! Insibu miħtub u innakħax fil qebel illi il
cbarat thana hadu taħt ideihom dann il gzerjer ta
Malta u għandex għaliex chiemu maru il Mecca
u talbu bil kalb l'allati... l'dan is-sendiħ.
jinsabu merfugħein ir-reliqui ta Muhammed
(qiftat il caxxetta u jibda igib illetħja il
bandiera u issinna) Dann nista unmissom jena
biss bħala kaddis u Mufti. Araħt lil Maumetta.

se jghamel ghageb (*johrog mactur min giunna
hobbu*) Aran dan il mactur... dan min geunna
ideja sejer jethdu il profeta u ma jidix izjed
(*gitta il mactur fil cassetta fein poggia ir-
reliquii*) dan il mactur tala fis-sebgha sema u
min hemm ma jargiaz jigi.

colla-
Mufti.

Tajeb is-sakkar! Tajeb il kaddis!
Mela raituhom il-bethja u is-suna ta Maumettu
li gibuchom ghaun ghal (~~fit~~) ftit xur min geunna
l'Africa. Issa halli intallilcom it-tifchira.
(*yakra fuk il koran*) Ma hemx tklif
Allah wiehed u il Profeta tighau Mohammed.
Stacru fit-tmien ta-dinja; il Profeta ighaid
"ghad tarau il kumar jinkasam fit tnein u ~~tee~~...
illi id-dinja tispiccia; il tzienu imoru jintarbu
u jibden jechu minn is-sriep u it-taibin imoru
fit Hartam fuk is-sebgha sema fein icunna
imlibsin il tukiejeg tas-datin l'actar sbiet u jechu
frottyet l'actar taibin u kabal jiffiscan rutthom
bl' ilma tal ghadajjar tal Profeta u jintaslu
bl'imbit, talibu ghasel; icollom fissema ghajun
u giunna bl' isbat uard u hemmec isibu zeug
nisa b'ghaineihom sued u sidrom tal Alabastru.
li izommu cliem matthom l'actar helu u icunna
b'gharayes tat-taibin colla" gal-lum salam,
ghada nergghau nintabau (*l'ohrain inigbu
colla*) (salam) (*allura jargian ibaxxa rason sal
art kuddiem il metrab imoru jethdu il papocc
u jitelku.*)

Scena III.

S' Emir u ta kabal colla.

Emir. (*githol fil nakt. li l'ohrai colla icunna bergin.*)

Allura: *ifitter li igommon*) Stunna ftit (*ghal chelma tal Emir l'ohrain colla jekfu u jistendu iderjom it-tnein lein l'Emir batt ta tishima*) Intja Mufti sakthar, ghandi bzonn it-talb tighac ghax ghada chemm uasliti atbar, min ghan il kadi ta Skallija Hachem ta batania, fein kalli li il conti Kuggieru datjal gema Skallia u ked-jakbat collox taht ideiti; comple igheidli li il bonti ghadu trieb li nara li jethu Skallia colla jibka gej bies jethu lil Malta u ghauder. Itolbu lil Allah u lil Embaddes Profeta tighan Maumettu bies jethisna min dan il jasar! Oh! Allah chibir! Issa malair ja Mufti, fitter iftati dac is-sendub u miss bideic ir-reliqui tal Profeta halli jatina il ghaimuna!

Mufti.

O chibir Emir u kaddis, issa ghadna chemm tlabt fuk is-sinna u il letja ta Maumetta! Kuddiem daun li tara colla.

Emir

Seuna, int tassew Mufti u sakthar tajeb. Inti kaddis. Itolbu, itolbu intcom ucoll kuddiem il-Metrab, sabies Allah jiscansana mil bonti Kuggieru Allah, chibir. (*ixteted u ibassi rasu sal art kuddiem il metrab l'ohrain colla jintfari mil qdid fl'art isallu*)

Mufti

(*Ki trara ghira ta sacerdot*) bhibir, chibir, chibir Allah! (*ghajjat pthal nihed indannat*) Insalli ghax-xemx, ghal cuiech u il kamar tighec! (*gizel fl'art u isalli mal ohrain jibda ikun u jghokod u jghajjat lil Allah u satansitra jibda jghamel il cutrumbasi*)

Emir.

(*Ikun l'ohrain jghamlu phalu*) la tibzghux xein, jec id-destin tghana hua li ghanira.

immuta f'xi tahtigha immuta ad-din tghana,
u is-smewiet icumu miftuhin ghalina; naksmu
lis-shab nifirku ix-xemx u nimxa fuk il
kamar u il quiechel. Allat hua cbir, jekred
l'ghadu il musulman; xandru dejem bl'arni
u inirrin il Moran tighai; iglied allat. Issa
culhad jghamel il hila tighan sabiex nirbtu
lil'insara, dauc li ghandom id-din tahtom tal
chib! Dauc li ma jemmux bil profeta ^{tghana} Maumetta.
ghad irid jigi il jum tal habb u allat jixhetom
fid-dlamijet ta dejem. Jena natlef fuk is-sisna
u il-lenja ta mohammed li atna inciarcui
id-dem tal insara colla Skallin u Maltin, li
ma iridux jemm bid-din tghana! (ghamel
riverenza gbira kuddiem il Mehrab l'otrain
colla jghambu phalu imorru jehdu il papoc
u jitolku min sein dahlu)

Mufti

Allat hua imdadar ghalina, sejjer jilfa fukna
il hilla tighan! Mur ara, mur ara, x' gej fukna
(jitolak jigri il barra phal imbazza) ~~ix-~~

Scena IV.

Nicol ghabdul natidu.

Nicol

(Ix-xena tipka ghal ftit voita umbat jithol
inchissijet shares ma cullumchin) Ki chem
tad-dakk semghan daun uidneja! T'rau daun
ghaineja! Lemel darba li thalt fil gengha
tal gharab... izda kabal sein min jaf inix
natidi ghaun geu? Jen btala Malti Misrani ma
nistax nithol fil crisis tal Maumettani, marride
li chiecu ninkabat ghax ghandi tula metu xi
ghorin dakka saut min ghand dac il chiefer ta
Hanama.

(*Share tajjet ma duaru*) milli nara ma ghaun
katt... jena geit ninteba ghaun gen ghas deherli
li rait fil bghod lil Mirilai Hanama li tliet
agass mighan u rid niscartat; ilu inkabbat
mighi min dalghodu donnu cheb irabiat.
Erhilu jimbath u ikarmec snemu! Hua sa
ftit ilu chien itobbni u bil tula tighan li jin
ilthakt agass fl'armata tighan arbija, izda
issa sar jobghodni, serna krsna cheb u kattus
... Dakhal f'rasu illi irid izenueg ~~lil ibnu~~
ma ohti Maria u jen negibtu li katt ma jista
icun li atna il Maltin nithaltu mal musulman
... ma chienitz chelma, beda iberrak ghaineiti
ikarmec snemu; u jitfa raura min thalha, jin
ghal chemm ma nibzax min delli, fittixt li
nitbighed minnu... umbat ohti Maria kisa
Anghu seja tiehu lil wieted snemu barra bhal
ta iljunfanti u ucciu inkatta collu gidri? Le, le,
il gbija tighan tchixchixni u ohti Maria, jista
icun li takbel mal ghanil tal Maumettani? ~~Das~~
~~it-tslim kuddiem il metrab li igighalec tithak~~
~~u isejtu profeta lil Maumetta, jibdelut mal isem~~
~~tehu tal Feddej tghana l'insara. X'ghamad~~
~~ghandom fukom! U jidrilhom li hadi pthalom~~
ma jati giet l'alla; ma tismax min fommom
thief li isejtu chieb lil insara. min jiflati
igerraktha din il chelma? chem indunni atna
il Maltin u il ghandcin mishukin tatit riglein
il musulmani? Da fl'aktar jasal il jum tal hena!
Kabel ma thalt haun gen jena cont kighad.
nissamma min hdein il bieb ta barra u derli li
smait lil Emir ighid "nitolbu lil allah ghaliq"

uasal "Skallija il bonti Ruggieri" jibza forsi
li jigi ghal Malta u ghandex... dinia ix-xenka
tighi, dac li dejem nitlob lis-sema, li jigi dac
l'anglu jethlisna mil jasar tal gharab u mil
barbarism tahtom... Ezda meta jigi?.. jecma
imurx xihadt u igħaidlu fix ninsabu f' dawn
il qzeijer tghana... u għalix ma immurx
jin stess inkamūlu kalbu dac issatur sabix
jigi jifdina? jena Nicol għabdul li katt ma
katt kalbi min xein ma għandix hila (~~li katt
ma katt kalbi min xein ma għandix hila~~)
imur sa qeuma Skallija bil motbi tal gharab?
... Iva din tunc il neqda li jena nqhamel;
li nifdi lil pajisi; tassen li intassa tkila
installi min agass. Ezda x'inhua il għana
tdein li tunc ticmanda rases jiva, ma indumx
ma narmi min fuki din illibsa ta agass u immur
nidhol ascar mal bonti Ruggieri (jinsel għaraupteit)
O Sinjur tas-sema u ta l-art, etles nitloboc
lil qzeijer tghana min taht idein dawn innis
li kedim jghamku tafna deni qeuma id-diar
tighac u qhamel lili pħala ghodda tighac
sabix incun mezz li nifdi lil pajisi (jipħa
għaraupteit biniccin bin ideit)

Scena II

Mirilai Hanama u Nicol għabdul.

Mirilai: (jithol fuk entu għaneth imberkin jobrom il mustacci
jghati dahha fuk spallein Nicol, Nicol jinhata u
ikun jigri) Il int uoll ja agass tinsab f'din il qemghia
tghana tfakthar il Manmetta.

Nicol: Le katt ma icun, jin infakthar biss lill bin David
Mirilai: Inti tinsab imkarrak ja Agass, ma hux giet.

tighac li tipka mas-setta tal clieb insara hem byon
li tgharaf lil Maumettu u tinsa darba ghal dejjem
id din tighac.

Nicol Katt o gbir Mirilai; u ara chif titchellem fuk
l'insara.

Mirilai Mela iftati ghaineich ghabdul li ma tib-kax tirfes fuk
din l'art imkadsa b'dauc iriglein tighac ta nisrani.
bun af li jec jin nghaid nofs chelma lil kadi inti
tietu issuat u titchecchia min agass.

Nicol Jec nitcheicia ghatiar ghalia Mirilai.

Mirilai Chif?! Dan hua il gieth li kiat tatini?! Mara li
lathaktec agass fl'armata tighai, daks chemm ghamilt
ghalic, daks chemm habbitec, ecc tuigibni.

Nicol. Kafwa (*ironic*) jena haun lest bies imbus dic
l'art li inti timxi fuka, jin inzomm ruhi phala
kaddi fidil tighac, jin nipka nafulec.

Mirilai Mela ecc, ara Nicol chemm inhoboc, inti phala
nisrani ma tistax anhas tirfes fuk il ghadba ta
din il fengha, chiecu jin irid, ghandi isseta li
insejjati lil Mufti u jatrablec rigleic bil katran,
izda bejnitna collox senwa, x'hin jina ucoll inzeblat
din il fengha. x' b'iss li tatini daci tlabtec, jin ghat
irid min agass inlathecc rajec, izda katt tichadli
ittalba li ghamiltlec dalghodu u sa fit ilu, li
inti izzeuuec lil ohtoc Maria ma ibni.

Nicol. Mirilai, ghadec dejjem b'din il fengha?

Mirilai M nipka sa chemm isir izguic ta ibni ma ohtoc
Maria immut

Nicol (*Makdu min taht abien*) inxerred demmi collu u
dana ma icun katt.

Mirilai Jin naf ghalix int ma tridx izzeuuec l'ohtoc ~~ma~~
ibni, ghas ghandi lil dac l'ghani malti ta Gianni

Ghabdallah, hux tasseu?

Nicol Xe inkas, omni u missieri gia tghant lil Maria phala gharusa tighan.

Mirilai Dacca ma ijod xe in, il kanna ta Allah tista thassar collox dakha ta xabla u collox jissema.

Nicol Dakha ta xabla? ... biex gei dana issa? ... Ki irid iqhaid?

Mirilai Balghodu kall li ra lil Gianni Ghabdallah dietel fuk li spruna tighan fir-Ramla ta Ghauder, int li mighan hops u sikkina taf fein icun, mur, sibn, u oktn.

Nicol. (*quasi imuermer*) Ki chem li inatthax il hsib bis kiat iueruini ... nakta ir-ras tal Habib tighai Gianni? ... Tac izzagut tant ~~hebu~~ fuk rutn li okti Maria tghaix colla chem. hi ghalit. Le ja Mirilai.

Mirilai U jin ngait wa, inchella shif tridni inlakkec trajes? Umbat ftacar ucoll li libri ~~Kasim sena otra jiltah intalif~~ jere kine nistemo unuri atura.

Nicol. ~~Ghuc jiltah li irid izda jina ma irid nilhak~~ sein. Hallini, hallini minnec Mirilai. (*jahbat sejer*)

Mirilai. (*Szommu*) Hann Nicol Ghabdul, jektieg tghamel dac li ghattec, ftacar li jina fukec, malair incheccich min agass, u ^{nista} nghanillec xi hagia otra ucoll.

Nicol. (*jaf xyen Hanama jtbazza, umbat jghamel sforz u*) Hemm bzon li nghanel hilti bla ma nintelak

Mirilai Prof Ghabdul li inti briedem ta hila, izda jina irid nisma min fommoc xi hagia ... hsibta jen ma sribtix? Temur toktol lil Gianni Ghabdallah; jen nghanillec isem hazin mal Hachem li inti thalt tmahdar id gemgha ta Maumetu.

Nicol. Le ma noktlux u issema ma irid min jghamel. tsara lil ghairu. Lemel issema u ruhi umbghat il.

gid tad-dinja.

Mirilai Ghal-lakkar darba, ftacar illi jina matbub-mil kadi ta Malta u ghandex u saħansitra min dac ta batania u ghal nofs ta chehna min tighai inti mux-biss ma tilthax Hajes izda titchecchia mil armata Arbia u nisech, oħtoc Maria, il maltin u l'ghandcin colla min jaf xi isir minnom, uegibni toħtol lil ġiamni?

Nicol Katt u katt ja sidi għamel minni dac li trid.

Mirilai Mela hu li hakkec ja bin il chelb (*Iti dakka ta harta*) Sa għada oħtoc Maria teun misruha, umbat dur Malta u għandex u sarrab it-torok taħkom biddmuth biex issiba. Salam ja bin il chelb: (*joħroq*)

Nicol (*l'ghal din id-dakka ta harta jipka scantat iħares min fejn hareq Hanama*) Dan il chiem lili? jghajarai bin il chelb? U jatini dic id-dakka ta harta x'inn li zamni secc mux il ħsib li jena nisrani u li għandi nakfer, mil phia diraja chiem jifilhu itertkulu għadmu!... Ghedidni li għandu jissrak lil oħti u li iħeccini min agass;... ~~Seccini~~ Seccini mitt darba izda lil oħti l'ankas isingha f'halha ^{u naiden} marrid nisma, anzi issa jena stess immur għand il Hachem li marridx noħotizjed fl'armata Arbia. U ecc naf li demni inserdu katra katra biex jifdi lil pajsi nitlak għal Shalhija u immur nitħol Ascar mal bonti fuggieru bil-ħsieb li ingibu hann sa biex jifdi lil art tuelidi min taħt idein il Misilmin (*Seun sejer u jigi milħuth min Hammuda Ahmed u Elhasan*)

Sena VI

Hammuda, Ahmed, Elhasan u Nicol

Hammuda (*jithol lewiel nitjed għal fuħ Nicol warai Ahmed u Elhasan*) Salam ja agass! Offi għalic tas-seu li għain gen mux kghad li fih nitħattu u nirfsu din l'ard bix-xett

geina rigleina fein jinsabu irreligwi ta Maumettu, izda
chiena mish xirah ja agass l'ghabdul li nigin nifirhulec
& baic iddakha ta harta li chellu ~~ha~~ hila jatic il
Mirilai tghana Hanama.

Nicol Marx ucoll min fuk jiftatar u ixandar l'ghanil
hazini tighan?

Atmed. Lghadna chemm inthaina nighan jobrom il mustacci
u ifakha iddakha chiecu rebat si rebha gbira
ha, ha, hai.

Nicol Ma chiena xsieb li nithol haun gen.

Elhasan Int Nicol l'ghabdul li Malta u l'ghandex jiftatru bil
hila gbira tighac, tghokod ghal dakha ta harta
u ma slitz isseif u hrad bieth ras Hanama? Jin
nait ghalha hena gbira cont ingiarrab daks chemm
hwa imbarhac u itobb jathkar lil bass.

Nicol Tridux ttilkuni ja nis bzenc ucint. Ttilku ja
hafna nies tziena (jipka fuk tighan)

Hamimuda Iscot ja raghel, ftacar li atna it-tlieta agass
phalec u mal Kadi migubin actar minnec.

Nicol (Lincurlat u bla bisa) jin mil-lum il kuddiem ma
nibsa min hatt actar la mil Mirilai Hanama u
ankas mil Emir... Marridi nafizied bicom ja
razziet Maumettu id srie!

Elhasan Ma tibxax mil tachedem li jatchedem daun il gzeijer
tatt ideit u sathansitra lilec u il Maltin colla?

Atmed Izda dic iddakha ta harta li instemghat min
tdein il biel ta barra ma ninsigha katt; ha, ha, hai.

Nicol Ttilkuni ja hafna nies tziena kiat ma idilcom jin
u la nibsa mirazza tal Maumettani, u lankas mil
listes profeta tathom Maumettu.

Hamimuda Lidemoniat, halli immur ~~na~~ nuczach mal Emir
santi ja bin il chell. (jibsoe fl'art)

Ekthasan l'ghal dines ja bin il cheb (joversi fl'art)
Ahmed l'ghal ommoc u ghal misirec ja ragziet il is-sriep (c.s.)
Nicol (jitlalu bl'icrat) issa kedim taksmuli kalbi (johrog
ixxabla u jeddidom bigha. L'ohrain jibsan u inarbu)

Scena III

Mufti u ta Kabel

Mufti (jitthol millemin incurlat) x' inhu dan il aijat fil
gengha ta Allat? (jara lil Nicol bixxabla fidu) Int
xejjer tghamel ja raghel b'dic ixxabla fideic? Sftati
ghainec ixxerred xi dnja fiddar ta Allat, ghalix
jibat issakta fuhecc ^{fuhecc} isseba razez. Jecce inti ixxerred
katra uahda biss demm, Mohammed jghamlec cuccendrill
imbat chell il batnar, umbat siccia u uara li issir
imthara jbilac isserp tal infern, ibsa ja raghel.
(lil othrain) U intcom ucoll imiscom tisthu fein
jinsaba irreligiu ta Maummetu tidhlu bixxet genua
riglicom u taitu dan l'ghajjat colli... Ma tafux
xi ijat il koran, li ma andeomx thasbu il gengha
ta Allat? Hak nofs il kamar li Mohammed jibat
fukcom il killa tighan, jghamlicom zrincijet
jena mort genua il Mecca u sirt hagg, ghalic (~~ghaxxa~~)
ghann gen jin issid tighan, barra ja raghel min
bein daun il hitan (jakla il papoccia u jibda inathial
bigha lit-tlet agass) barra ja raghel issakta ta
Allat taka fukcom, fgieth nof il kamar li taka
fukcom, barra ja raghel (icompli jigri uarghaion
inathlilom bil papoccia) barra!

Nicol (li sa dan it-tant rabat ideit u beda jiddieha bil
Mufti jersak lein il biel tax-xellug u kabel jitlah
jghait b'enfasi kamnia) Nittama li bil kila, lemel
tas-sema umbat tighai, li Mal bonti kuggiern
jirnexxilna in kactn min fuk (~~qas~~) uicc art pajjsna

lildawn il hafna mes ingienen, lil din is-setta tal Maumettani
Mufti. (L'Emir ghal fuk Nicol u jeddu bil papoci) Ent ucoll barra ja
racghel Allati jisttec u Mohammed jghamlec cuscudri l
barra. (filhin illi il Mufti jolli il papoci bix jghati bih lil
Nicol, Nicol jorrog ix-xabla u jghamel att li sej-
jer jghatijelu fuk rasu fil hin li jiphan ma jithar kux phat
statu uhed bil papoci fidu u lihor bix-xabla jiffurman
quadru u ghaun jingel issepariu lil mot il mot)
Gispiccia lemel quadru il Prologu

Lemel att "St-tieni Quadru

Ruggjog ta-pjuni gli accusatori

(L'ghada fil ghodu)

Scena VIII

L'Emir miqhud fuk kufa, ma gembu hemm censur lin-mar li epis jiffa
incens u hwejjeg ohra ifuku, ghandu ucoll curuna chira f'idu sejjer izzebbeg u
jtkob bl'icbar devozioni, max-pellug u mal-lemm hemm zueg ussira, uenhu
L'emreha maghamula mir-ris tal paquni uenhu il lin collu fuk ras l'Emir.
Ix-xena tibka ghal flit minuti, ussira ohra deklin min bieb u herqin min chor
ma jghatu xein u tal darba jghamle riverenza chira kuddiem l'Emir.

L'Emir. (Mara li zebbeg hafna bil curuna jiffahha f'ghonku.) I labt l'allah u lil
Profeta Maumettu sabix imeütet l'ghadu frops ta bahar! U jen derbi li
fil kleütta tan-nahas (tighau) tighau smat lil Muhammet uigroni u
ighadli, li hecc chif il bonti Ruggjogu icun gei al dawn il qzejjer, ghandu
jiphet fuk l'igfna tighau cheula chira, u din kahorku umbat jitla ib-hama
L'eun id-demm u dan icun il uerrej tar-rebtha tghana!
ghalic il fuejati ja Allati! ghalic id-deteb u il fidca
ghalic u ghal dinec id-dakk tal arpi u il ghana tal
ghasafar, ghalic ucoll din kalbi! Scun imbierec ghala
dejem allati u il profeta tighau Maumettu. (Ussira fargian
jaksnu ussena umbghat pausa)

Scena IX

Aga u ta kabal umbghat Hanania

Aga. (jdtol u isellem profondament lil Emir) Gbir Emir Kadchis

u Hachem ta Malta, għammihed Mirilaj irid iċċelmeċ
Emir Mirilaj? għaidlu iġħaddi.

Agħa (*jotrog u jargia jithol jippresenta lil Hanama*) Mirilai
Hanama (*jargia isellem*)

Hanama (*jithol u isellem profondament lil Emir*) Allati mighac
o għir Emir kaddis!

Emir Il mighac il profena Mohammed, Hanama! T'intu
li giebec għandi dal għodni Mirilaj?

Hanama (*B'malizia chirca*) Oh, ja sidi kadi, għitni haun tagħia li
tisua għalic u għal gens collu tghana.

Emir jahan? Ohod, ohod bilkieda.

Hanama (*Jakbad imhadda tal bellus milli icun hemm massala
jintefa fl'art u jokod bilkieda fuka b'rigleth imsalikh
fuk xulxin*) Dan li seijer ngħaidlec ja kadi, naħilfu fuk
il-lehja ta Maumettu.

Emir Hecc icun (*Blaxxi rasu*)

Hanama Dac li sena ilu inti għamiltu Agass...

Emir għamiltu Agass?

Hanama Iva ja (*għax*) għir Emir, dac il Malti nisrani, Nicol Għabdul,
kal illi mil-lum il kuddiem ma jibza min tadt, u la
mil profeta Muhammed u lankas minnec chir Emir
u Hachem ta Malta u għandex.

Emir (*jincorla u ikun*) Hecc kall?! Hecc kall?! Għiera oħtlu
ftit geuna għal issa! (*L'irsiera jithlu colla jibha^{bin} Emir
ma Hanama*) għaidli, għaidli.

Hanama Kal ucoll li atna il għarab tafna nies tziēna

Emir (*Ictar incurlat*) Dan meta kalm?!?

Hanama Il bierati filgħaxija geuna il gemgha tghana.

Emir Scasbar il gemgha b'dan il shiem?! Mistagħb chif
Maumettu ma xhedex fuku ix-xita tan-nar.

Hanama għalecc jena geit ngħaidlec u nuggzati, sabieħ mill
actar fis tcecciet min agass u tifirdu min stabna għarbin
ftacar o sidi li dac għandni tula itassibna l'armata
colla, u jgħamlilna xi waħda min tighan...

Emir Izda Mirilaj, la tinsix li dac il briedem hua ta thila
gbira u deijem uera huejeg tal qhageb... x' nghamlu
jess hatt jigi il bonti Ruggiem biex jahbat qhal dawn il
gzeijer? Tahset int li Nicol Ghabdul ma icunx jinttiegilna?

Hanama (*B'ghaira gbira*) Jen nghaid qhalja ma insibu jinttiegli
f'xein, anzi ictar jgharrakni, dac briedem karreki,
jobod lilic u (~~li~~) lil gnus tqhana colla, nekkiet dicment
minn Agass ja chir kadi.

Emir Hua tassen kall li ma jibsa min hadt? Inkas mil
profeta Muhammed?

Hanama Minn hadt ja (~~li~~) bin il chell!

Emir Semighan xi hadt iethor jidghi dan id-dgha?

Hanama Semighant thiet Agass otra, anzi huma gen kalubi dac
li ma smaitux ighid jena.

Emir Dawn issa fein kedim Mirilaj?

Hanama Kedim ghaun fid-deir tighes, gibtom mighei biex jess
jinttiegles tistaksion xi tagia issibom nighas.

Emir. Tajeb, gibom dakxein ghaun kuddiemu sabiex jena
btala kadi nizen il ttija; u cull hadt jethu li takku.

Hanama Baluakt nighas ja sidi (*jotrog min fein datjal*)

Emir Hra jabbile nisma kampiena biss uatda il koran
igheid li kabal ma tqhamel il takk minn xi hadt
ghandes tisma ix-xieda; umbat mux lemel darba
li smait li dan il Mirilaj Hanama ua atrax... jin
nia jidkirlix li Nicol Ghabdul sejer jitchellem hecc
minni, daks chemm jurini kima; ucoll dan l'atthar
cont uetta li nghamlu rajjes fuk l'agass colla. Il jess
hatt bal xi tagia inkas jabbilli nicsira nighan
ghax minbghad mannies colla ta Malta u ghaudex.
~~unbghad jess jigi (~~li~~) ghaun il bonti Ruggiem min
floc ma ighinn lili imorn qhal nighan, mela ertulu
ilbbab lil Mirilaj; jena nekkien f'idein Allah, hua
jghati id destin li hua u fuk collox il kamar jatina
ladawl (*Emur ipoggi bil beda*).~~

Scena I.

Emir, Hanama, Hammuda, Ahmed u Elhasan.

Hanama (*jithol uaraiti Hammuda, Ahmed u Elhasan*) Dawn thuma it-tlet agass li jghamlu xieda ta dac collu li hal Nicol ghabdul ja sidi Kadi

Emir Athilfu fuk il-bhija u issinna ta Maumettu li cul ma seijin tghaidit, ^{tghaidit} fuk il-trakk.

Hammuda { Athilfu kuddiem il ghija tighac Ocbir kaddis Kadi
Ahmed { (*ighollu ideijom it-tnein il fuk u ibaxxi rason*
Elhasan { (*b'sinjal ta kalfa*)

Emir Hecc icun.

Hanama Staksion O'sidi Emir.

Emir Mela Nicol ghabdul hal lima jibsa min hatt u li jobod il gens tghana?

Hammuda Iva ja Kadi u dgha dauma sbira!

Emir (*Incurlat*) X' hal ja bin il chelb?!

Hammuda Hal li atna niss tziena, u la ma jibza mil kauma tighac u inhas mid-din tal profeta Maumettu!

Emir Bin il chelb! Allah jixtu fid-dlamijet ta dejen u dan fein kalu?

Hammuda Genna il gengha.

Emir (*Setar incurlat*) Genna il gengha?! Mishut!!!

Hanama (*Wahdu*) Sejra tajeb, kiat jonfoh ir-rieth.

Emir Izda dan kalu ghal sein b'xein?

Elhasan Ghalix il mirilaj tati dakka ta harta u gengillu uccin u rghedet il titan tal gengha

Hanama Mishut ta agass! Kighed jixed contra tighai.

Emir. (*Kdur b'sollennita fuk Hanama*) Mela inti hua ja chiefet mirilaj?! Esirt il cliem tal koran, int ma intix clenn li titchellem mighi jes ma tmurx (~~ta~~) tinhasel bl'ilma nadif. Othrog min genna id-deir tighai, lil Nicol inthalliet agass ghaq jisthoblu. Othrog mid-deir tighai ghaq inti midneb!

Hanama (*Iddisprat jibda iberrak ghaineith, i karmec snienu u*

ighiddem ideith bir-rabia) jena Mirilaj nitcheccia mid-deir
tal Kadi! Il ktija uaket colla fuki imhabba ilsien dac
l'agass u Nicol rebati! Es-sakta taka fuk l'insara colla!
Ma gibtex fein ridt jena! Marridt nemmen b'xein ictar
u la b'muhammet u l'anhas b'allah. Issa iminur jena
stess infittex lil Gianni Ghabdallah u natsadlu rasu!
Nisrak lil gharusa tighan Maria u inbeda geüta
trabs fein ma isiba tradt. (*jittak jibri, uaraiti jöhorquin
it-thiet agass bil mod il mod*)

Scena XI.

- Aga. Aga, l'Emir, umbat Nicol Ghabdul.
(jithol u isellem profondament lil Emir) Jbir Emir u jena
irsir tighac, ghaun agass jistiek ichelme.
Emir. Min jaf hux Ghabdul? ... Ma kalleck min hu?
Aga. Ma kallix ja sidi.
Emir. Mur ghaidlu ighaddi.
Aga. *(johrog u jargia jithol ma Nicol Ghabdul; jippresentat
u jargia jittak)*
Nicol. *(jithol u isellem profondament)* Es-sliem ghaliq ja
chir Emir.
Emir. Es-sliem ghaliq ucoll ja raghel kalbieni, stennieni
ftit ghaun sa chemm nithol sa geüta, umbat nigri nisimec.
Nicol. Kaddej tighac o sidi. *(L'Emir jittak u Nicol jibka uatdu
ftit tuzbien biex rax x' ghandu jghaid lil Emir, umbat
itoss rutu jintela bil curaq)* Il x'irrid natsel, l'Emir
~~mus sejer izomni jec jen irrid intalbi min agass. Tassew~~
li ghadu chemm tareq min ghaun il Mirilaj Hanama
dac li ghandu ilsien jakta daks sicchina! .. Dic ~~(X)~~
il kalba ta ghain li tafa fuki xein ma togiobni ... Mur
ara x' gie kallu fuki lil Hachem ... Tghaid ghadu bil
trieb li jisrak lil ohti Maria? ... jen ghadtila biex
sna tohrog mil bil il barra u ghad lil omni u lil
missieri biex jinducran id-dar seüta bil-lefl u
binhar ... Naran chif sejer jilghani il Hachem: fuk

il cliem li sama min ghand Hanama u danc. it-thiet
agass, natseb li giethi mighan spiccia ghal collux; sgar
icheccini min agass... ma dan collu, jena geit ghandu
apposta kabal iseizahli hua, sabies nitolbu jin stess
inehthini min agass, umbat min ghaun dicment ghal
Shallija.

Scena XII.

Emir u Nicol yhabdul.

Emir

(*jithol l'pergamena fidu u imur jghokod fuk sufa*)

Xi tghaidli mil qdid yhabdul?... taf li ghadom
chemm qeu icazbru l'isem tighac u fuk dac li smait.
Kakkec is-suot u titeheccia min agass, u ma huiss
bizzejed, izda kakkec il ment l'actar chiefra.

Nicol

El Mirilaj tighai ligie jnqzani hux tassen?

Emir

Hua u xi hadt jethor mighan li lilec jafec tajjet
jena cont gia seijer nibghat ghalic bies nghanel
thakk minnec fuk dac id-dgha.

Nicol

Izda kabal ja sidi ghandec teun taf lil Mirilaj
ma hux xi qiaura, dac briedem l'actar kalil, uiccin
jixhidlu, u li ma chinx ghax id-din tighai li
ighallimni natfer, fuk dakka ta harta li hua
tan ma nafx x'cont nghanillu...

Emir.

(~~Per~~) Jena naf l'collox, bghattu il barra mid-deir tighai
sabies imur jintasel min dnubitu. Issa jin yhabdul,
lest bies natfer lilec ucoll, biss marridx nisima
darb'otra li inti ma tatis kima u ma thobx lil
Hachem tighac u l'actar li ma teasbarx izied lil
Profeta Muhammed fil (~~gemgha~~) gemgha tighan...
Ara Nicol, din il chitba naslithi il bierati filghodu
min ghand il kadi ta Shallija (*jistat il pergamena*)
chiecu takraha inti tituathax! El bonti Ruggieru ma
idunx ma insibut fil qzeijer tghana. Jena thabt
lil allati ibighedu minna sabies intcom il Maltrin
u'l yhaudxin ma tak ghaux tatit ideith u (~~thabtu~~)

tbatu; jin fic ghabdul ghandi tama gbara u irrid
nghanlec rajjes fuk l' agass, sabiez jecce hatt jersak
ghaun il bonti Ruggiern inti tmur tissara mighan.
b' hiltex colla mas-nies li nibghatlec mighes.

Nicol. Dan jina ma intossnix li nghanlu l' Emir Emir.

Emir. b' hif ma tghamlux? sejjer inlathkec rajjes fuk elf ruti

Nicol. U jena giet ghandec sabiez tnektini min agass.
ghal collox.

Emir. Sunettic min agass?! U dan ghalix, tridx tghaidh?

Nicol. Ghalix x bait fl' armata gharbija, mahtom ma nistax
napbel.

Emir. Umbat fein tmur?

Nicol. Nitlak lein l' Skallija, nitthol ascar mal Emir
ta batania.

Emir. Tajeb hecc mhux hazin. tghati clakha ta id
sabiez traggia lura lil bonti Ruggiern?

Nicol. Eva (uathdu) sabiez inqibn l' ghaun Malta

Emir. Mela ghabdul, millum il kuddiem inti ma intix
agass izied, roddli dic ix-xabla u tista tmur, gen
natseb nictel lil kadi ta batania sabiez itallie
btala agass, izda ghad jibdelec meta tfittex u
massibx actar lil kaddis Emir Ahir Fazarath.

Nicol. (jakla ix-xabla u jatija lil Emir) Nizzihair ta
cull ma ghamilt mighi l' iridi Emir.

Emir. Issliem ghalic, mur, mur geuna l' Skallija la darba
ma tridx tokod mighi.

Nicol. (uathdu li trara) Gmmur u inqib mighi l' Anghlu tal
heva, il bonti Ruggiern icun issultan tghana (jitlak)

Emir. Din il biccia tatni x' natseb... dan il briedem ked
ibezzghani!... Halla min agass biez imur l' Skallija...
min jaf hix xi fteghima tal Maltin?... Ftiehm li
jibghatu lil Nicol ghabdul l' Skallija biez jinghakar
mal bonti Ruggiern u jigi jehoda mghana?... Mishiet
icun din il rchell! u mistut icun id-demm li jigri

geiwa gisem l'insara! Allah ghad jibghat fukon is-xita
tan-nar u jatrakom! ~~(Puti)~~ Puti ghalikom! Dawn ma
jarawx nicc Allah u in-nabi, l'insara colla
ghal'infirn! Ewa ghal'infirn!... (jithol geiwa, is-xena
ghal ftit tibka voita)

Lakhtar xena.

Emir

L'Emir il Mufti ~~u~~ irrira u gharab ta cull gens.
(L'emel jinstama ghaijat ebir min geiwa Muhammed!
Allah ebir wara dan l'ghaijat l'Emir jithol l'emel
wiehed warait l'ohrain colla insemnijn) ja kaddis Mufti,
u intcom ucoll, isinghou... Atna ^{actuse} ninsabu imkarkin!
(jokod fuk is-sufa, l'ohrain colla jakbdn intiadda u
jokodu bilheda fuk ghal higha tal art u isalbn riglihom
fuk xulxin, biss il Mufti jibka bil wiehfa ma gemb l'Emir.)
Ghaidli ja Mufti int li mort ~~(thakk)~~ thali il mecca u sirt
kaddis ebir u ghamilt chemm idarba is-sharijet bil kaana
tal profeta Maumettu tidx tghaidli x'chien il holm tighac
dal-lejl?

Mufti

Homt o sidi Emir li rait lil gbir profeta Muhammedi miexi fuk
il kamar idokk ic-cirimella u jisfen, umbat f'dakha
wahda umbidel f'dghadigha u beda ighajat chemm jiflati
fil hin li beda ighaid "Hafna nies tziena! Ma titobux
seina! Itit huma dauc li talbu bil kalb u samu..
ir-Ramadam seinu"

Emir

Meghdin tisingham x'kal il profeta Maumettu? Igei il
thakk ta Allah fukna (ighaijat chemm ghandu hila)
Hafna nies tziena! Ma sontux seinu dan ir-Ramadam!
Ma sontux seinu!...

Mufti

Emir

Mufti

O x'rait umbghad ja sidi! ...
ghad ghandec si tghaid?
Ewa ghad fadalli... umbat rait zeug dundani inatthi
b'munkarom lil xulxin u wiehed nitel lil jthor li ma
thallilux f'gismu rixa natida, u l'ietor fahghala
ghaimu natida pthal tighai. u beda sejjer
(semita l'ghajjat tad dundien)

Emir: X'ta t'isiel int li ifisser dan il tohm ja Mufti?
Mufti: Scont nia nebbatni maumettu, dan il tohm ifisser li geija xi takbida cbira beines u bein il borti kuggiern f'daun. il gzejer u inti actarx li tibka tellif.

Emir: (*jitfa il karsa tighau il fuk b'att ta preghiera*) Oh nabi mohammed, minn issa il kuddiem nghatu it-tifhir collu li jisthokk lil Allah u Hua jatkfilna

Mufti: *Loa Allah hua tanin! Allah! Allah! Allah! Muhammed razul! Allah!*

Emir: Humm bil giri u cultatt imur isum u jintasel, umbghat jintetted kuddiem il metrat u jitlob sabiex nirbhu lil ghadu; nara cultatt imur jarma rutu as-sarar; atna nghanlu il hida tghana sabiex il conti kuggiern ma imidx. rigleith fuk daun il gzejer, umbat jecce katt it-taktigha tein-harsia u immutu, nghanu: hecc shellu icun li immutu ghal Allah, mhux hecc ja Mufti?

Mufti: Bollox chif hed tghaid int ja sidi, u hecc icun.

Emir: Mela morru ja saraturu kabbiena u kisu li fit-taktigha ix-xerdu demcom sa l'inkas katra, kedin tifnu? Lo-saran min ghair biza Allah itallascom u Muhammed irakhatcom fil hena ta deijem.

Mufti: U jaksilcom bl'imbit, bl'halib, u bl'ghasel, ilibbiscom tneijeg tas-satin u jitmghacom tneijg tajba li tilghaku subghaicom! (*L'otrain colla ikunni iselmu b'dirghajom it-tnein u ibaxxin rason sal ard kuddiem l'Emir, bil mod il mod jingel is-separiu*)

Jispiccia l'eunel att.

Ittieni att. ~~u~~ it-tieled Quadru.

għajr tħibbu għajr ~~għajr~~ ~~Amara~~ ~~partenza~~

uara għingha għal tħapta ta l'imuet.

(G' Għandese)

*debt ta
arxi
car*

Scena I

Patri Gualtieri uahdu.

Patri

(Kiat jippassigġia fil hemda tal-leil ma gemb il-cunvent, id-dia tal-kamar misħuta f'aku sejer jakra fuk il brevgin u cull tant jehaf jicconsidra innatura u ^{Cor tal-fetret min Għandese} jirrespira l'aria friska) Min jaf jec Nicol Għabdul sabies lil oħtu Maria, jia għingha ila misruka u tħadt ma jaf feina. Dac Nicol ma iġhamilx tħief jibchi it-telfa tħtha, leil u nhar ifittixa u tħadd min għo Malta u Għandese ma sata jatiet aħbar tħtha. Hua jibchiha meita, għax jaf x'jafu iġhamlu dawn l'għarab meta icollom x'imrar għalic!... x'ferħ jec jigi hann il bonti tħaggierni Malta u Għandese kedim jistennu tħal ma id-dingja chenet tistenna il Messia!... x'baka iġhamlu dawn il musulmani għajra pajisna? Id-diar ta Alla bidbukom f'mandri, imħozen u huinet tal beigħa, izda jigi jigi dac izzmien li il cnejes jergian jinsettu għal Sidili! Ma naxx x'ked intoss, tħal tama sbira timħiebi kalli! Halli naran chif Nicol Għabdul sejer jipha fuk oħtu, umbat incomple il neġħda tghana (Għompli jippassigġia u jakra)

Scena II

Nicol Għabdul u Patri Gualtieri

Nicol

(jithol u imur min uara Patri Gualtieri itaptapli bil mod fuk spattu) Ya rateb matħub tighai! Bericni!

Patri

x'hemm Nicol? x'aħbar? għamilna xi tħagia?

Nicol

(ferħan) Għamilna aħtar milli cont nistenna. U inti patri chif tinsab għauned ^{Għandese?} jena mort inficces id-dar tighac.

Patri

Jeit ingħaddi xi jumein ma dawn il tħieb tighai patrijet Agostiniani... ^{imma għaidli} ~~u~~ ~~conna~~ ~~ngħaddu~~ Nicol? Għada

hajja oħtoe Maria?

Nicol: Ghada hajja u maddunx ma tarqha kuddiemec; dal ~~(book)~~
lejl stess għanda tittol f'din irramla fuk l'ixprunara
ta Gianni Abdallat

Patri: Nizzikair l'issemma. Għardli xi tagħia.

Nicol: Bħien collox chif tribt jena; dac il chiefer ta Mirilaj Hanama
ma chienx għadu xebghan b'dic id-dakka ta hartu li tani
u uara, mar għideb fuki u nassasni mal-Hadi; izda rā
chif għamel ~~u b'ibnu mighan li jin mar idi natiti l'ohi~~
~~l'gharus~~, dic inhar stess li jena mort għand il-Hadem
biex ngħeidlu iħolni min agass, stemen lil oħti Maria
totrog mid-dar, u hecc hu li serkuha u tāduka Malta
fit-torri ta fuk l'gholia Xiberras.

Patri: U issa sibta?

Nicol: Sibta għalix ilbierat filghodu gen xi tħieb Maltein min
Malta li kedin jaħdmu fit-torri ta Xiberras u uara li
għamiltlom tafna mistoksjet, qecc f'dac it-torri timsabx
xi rebba maltija jisimgha Maria, kaluli li hemm rebba
kall tafna irsiera u ma tghamix tħief tibchi u issemmi
lil tħuha Nicol għabdul; jin millewiel tribt li hia oħti
Maria; u chif chienx sejin Malta bl'ixprunara mort
makhom u bi ftit flus li hallast lil għases, mal-leil inxaxli
nidhol fit-torri u bil għakal tighai tħigta min hemm il-barra.

Patri: Nifrat; Nifrat mighec Nicol! U issa fejn hia Maria?

Nicol: *(Amis itaresma duaru)* Patri; nitchelmu bilmod... biex
tassen icolli biex nifrat u inpati ta chemm ili nipki
l'ohi; sibt ir-rieh fil kghala minn culumchien; hecc
chif cont miexi ma oħti mixxiatt nilmah zazuti ifecci
għad-daul ta kamar u gie jifrat b'Maria u jibchi
b'ħichi ta ferħ!

Patri: U min chien dan?

Nicol: Bħien Gianni għabdallat l'gharus taktħa.

Patri: U matħub Gianni li trabba mghacom? għeidli, għeidli Nicol!!

Nicol Hemmech kua chellu l'isprunara tighan u tafa malair
gio figha lil ohti Maria u kalli inthallha fideit u
f'idein il bahrin li chellu nighan umbqhat jahseb hu
chif ghandu jamel u igiba f'ghaudex min ghair icun
jaf Hanama ~~u ibnu~~; jin dthalt kabilghom ma xpruna
otra li chienet gejjja haun ghandex, u bhajt sejer id-dar
biex ngheid lil omni u lil missieri dan collu li giargha.
Patri Ghetli li ghandom jigin f'din ir-ramla tal curvent?
Nicol Iva, haun ftghemna u nittama li deluakt icun nighana
Patri L'ahjar li nghanlu jec ghadom it-tnein bi hsieb niehed,
norbtughom biz-zuieg mal enisja kabal ma jin kala xi
ghani ichor, ghax issa la darba dac il Mirilaj Hanama
(~~u ibnu~~) nibbitcom f'kalbu, ma tafx x'jista jamel
u l'actar meta jigi jaf li ohtoc Maria m'ghadiex fit-tori
xiberras.

Nicol Patri ghaz-zuig ghad hemm zuien, l'ahjar chif jem thaddit
ma Gianni u ohti nitilku ithieta ghal kalliya l'ispruna
ta Gianni stess, ghalix chif stajt inxon, it-thieta hechin
ighassuna biex joktluna saun il mishutin ta gharab!
Dic li jen kalliet min agass tatom xjatsbu misk u l'actar lil
Emir li gio beda jissupulta tarzi fije.

Patri. Izda int Nicol cont ghetli li trid tidhol patri; jen ma
ghadi ghandech dic il thrara ta granet ilu?

Nicol Iva ja rajjes tighai; ma jecch chemm il darba nifdi lil pajisi
min taht idein il musulmani. Ghaun arani kuddiemis stess
urrid inwieghed lil omni tghana fis-sema, li chemm il darba
tatini grazia nifdi lil pajisi, jena nghaddi il fdal ta haiti
bein il hitan ta dan il curvent. (jinzel ghar-rcupteit kuddiem
inniccia tal Madonna) Is-shiem ghalic Maria, Isma it-talba
tighai! Int li dejem thabbit lil Martin, checci lil musulmani
mil gzejer tghana li hilom mitein u ghorin sena jathem
u jathem l'imseicnin huti insara!

Patri. (Chif Nicol icun ghadu ghar-rcupteit imur fuku u ibnu) Mahbul

ta kalbi Nicol, imma chemm thobbu lil pajisec! U jena le
mhux inkas minnec; imma tibzax, ghat jithatta is-
shab isued u jigi il brazzi! Hux trid tmur tinghahad mal
bonti Ruggieru? mur, hecc tcun tista tghamel gid nishi
izjed milli tithol patri jen kassis bhali.

Nicol: Hecc ngħid jin ucoll; jena scola tghallint, għadni
izghazut għieli; għad fadalli tama li insir patri; izda
leżżel il pajisi.

Patri: Tajjed Nicol, issa kanti kalbec u itlak dicment għal
Skallija, jen batania għandi patri habib tighai hafna,
u nigħub mil bonti Ruggieru, nictiblu erba chelmiet
fein ngħaidlu biex ighaid lil bonti fix ninsabu f'dawn
il gzejjer tghana u fil nakt idakthal lilec ascār
mighan. Imbghat inti chif tcun hemm compli għarfu b'collox;
ibka sgar li nara li il conti jisma cliemec jitfa il prua
tal igfna tighan għal gzejjer tghana għax il bonti
Ruggieru jaf x'jistghu jisueulu Malta u għandex; dac
bniedem kaddis itobb lil insara, kua icun jista ighamliha
hafna gid. Imxi fic-cella tighai nictiblec zeug chelmiet.
(Patri lyualtieri u Nicol jithlin mil biab tal convent)

Scena III

Mirilaj Hanama u il Mufti b'bastun oħxion fidu
Hanama: (jithol jimbotta kuddiem lil Mufti) Għadtlec taffel
ja Mufti (Il Mufti itares lein Hanama b'att ta rimproveru)
Int kaddis ta xein, għal xein mort il Mecca għax
Muħammed ma kadxec!

Mufti: (Encurlat) Afli issa izzejed kiat tteggighali kalbi!
Jin ja sidi mort il mecca, kghad sghatein sa għonki
għos-ramel u Allat bghat lil maumettu bhala hamienma
bajda suk rasi u għamilni ~~ha~~ Hagg tighan. Din l'ghaim
mifkugħa b'dakha ta munhar li tani Maumettu biex
itallih tifkira u turi il kducia tighai.

Hanama: Mela la darba int kaddis għalix ma titlobx lil Allat
jished lil insara uħied il cieb u jished ucoll id-din taħhom?

ghaidli ja tagg

Mufti ghalix ... ghalix ... Muhammed pital issa rieket
Hanama Muhammet ma jorkod katt ghandec teun li inti ttoob
torhod daks il cuccudrilli, izda issa ma lux hin li
torhod. (jakkbat min ghorbu lil Mufti incurlat seuna)
Ma tafx li jena ma ghandix zminen x nitlef? ideja
ket intossom jatharbu demmi ket intosso jghali.

Mufti Ara se totolmi.

Hanama Jec ma tghamix dac li ghattec namillec rases
tatit riglejja (jotrog ix-xabla u jeddu ligha)

Mufti (imbazza) Izda fgieth allah ghaidli haunx g'ibtui
nghamel f'daun iddlamijit tal-leil.

Hanama x'gibtec tghamel, ma tafx li il badi tghami isseta
li niggi inficceh ghal cul ma teun tehtigli?

Mufti bont kiat qmili nonhor taht il cutra ja sidi.

Hanama Mela ghax tradt il bohriex li jena ~~ta~~ taitec? mix
bix tigi mighai u titlob lil Allah isib lil lyanni ghabdallat
li jin irid noktol? Int pitala kaddis u sahhar tal
Mecca imissec teun taf x'kiat isir fiddinja colla,
imissec teun taf fein lux mohbi lyanni ghabdallat.

Mufti (imbazza) Toktol ja sidi? Il koran ighait li ma ghandex
toktol, u Muhammed ghandu il hila jitlob l'Allah biex
jibghatlec il marid tal bukharij. Ara toktol ja sidi.

Hanama Dan ghali ~~ta~~ collu chem nitlef jin infittex biss li nicher
kuddiem id-dinja, mux mid-din tighai, ... il koran ighait
ghal min irid jisma izda jin hagia otra irrid, ehkissni
ja sahhar, ghaidli fein nista insib lil dac il chebb Malti
ta lyanni ghabdallat?!

Mufti Ma temminx bil koran? O ja sidi xi dnub ghir, fuk
din ghandu il hila jibilghac isserp.

Hanama (birabia) Dan it-tneunt tighac kiat intossu javelelali
demmi! Gal nakt intanxiarlec ghorhoc u nitfac il
bahar (jakkbu min ghorbu) ghaidli fein insib lil lyanni
ghabdallat ghax irrid noktlu, inchella inseichen int

ja haqq!
Mufti: Isa itlakni f'giet Allah, sejer tifgani... hallini inthares
ftit fuk il kamar u nghaidlec collox ja sidi.

Hanama (jtitilku) Isa mela ax inthares ghadmes...
Mufti: U le... u le... Arani sejer nghaidlec (ikiat ideith
fuk ghaineith phal tromba u thares lein il kamar) x'ustha
din, x'ustha din!

Hanama x'giara?
Mufti: Chemm hna qbir il kamar.

Hanama: Ma chemm hemm bzon tghaidu, izda ghaidli fdac il cobor tal
kamar int x'tara phala kaddis u sahtar?

Mufti: Kiat nara lil Gianni ghabdallat mal gharusa.

Hanama: Gianni mal gharusa?! Hia ma tinsabx actar makfula
fit-torrita kiberras. Gena naf, ghaidli ja Mufti, ja kaddis,
ja l'acbar fost issa thara, insidec fil bokriex jec
tghaidli fein jinsabu.

Mufti: Halli nara (jargia thares lein il kamar) jec
flart kedim fuk il bahar ja sidi.

Hanama: Don jin cont nafu fuk zakk^{ra}ec ma humix sgar!...
Int ma intix kaddis, ma intix sahtar, int halliel.
(jgolti ixxabla fuk rasu) gib dawc il bokriex li taites
(isabtu ma l'art)

Mufti: (Keum imbazza) Ha, Ha!... kiat thazzani (jotrog borsa
flus min hobbu u jifaktha ma sakain Hanama fil uakt
lijitlak jibri il barra) Allah! Allah! Allah! Muhammet
raziel.

Hanama: (jigbor il flus mil art jibha thares errabit minien tareg
il Mufti) Bin il shebb int ucoll ja Mufti ma tisua ghal
xein. (Pausa ftit tuila) ~~Isa chif nibda infennu lil ibni?~~
~~Kiat jipki phal tarbia, gadu chemm nasals in Malta~~
~~u ma sabx actar lil dic Maria fit-torrita kiberras.~~
~~Sua irida b'gharusa tighan (avolja) avolja jaf li jakle!~~
~~Malta colla! Jen biex inderrilu nettu li noktol lil.~~
~~fdac Gianni ghabdallat li min tabba fit ma jistax.~~

Marie mgħodien taht idija, ma jec
nof illi indur molta u għandha jinsibe
u jgħodde icelli f' idija ras Gianni
S'halloth thattar id slimm!

~~jethu b'gharusatighan lil Maria, u l'actar li issa
ma għadix mahfula taht idieith. U jec naf li dallyj
indur għandex collu irrid illi icelli ras Gianni fidejja
(jithlak ikxabla fl'airu)~~

Scena IV.

Nicol għabdul umbat patri għuattieri.

Nicol

(Li fl'aktar chiem tareg rasu b'ix jissemma mil bieb tal curvent)
johrog isfar ment u wara li nar itares min fein tareg thanama
imur fnofs il palc u jekaf ftit husbien) Xi chiem smait!...
bhemm hua ta chelmtu dac il kalil ta Hanama, għadur
jigri wara Gianni l'gharus t'otiti b'ix johltu, ~~ax rgha
li ma satax jin beda bia~~ jaf ucoll li tadrulu li
otiti mittorri ta tiberrass. (jithkin jinstama għana
tal barclori)

Manico

bor tal barclori

Xi gniel ta gzejjer aghandna
bil bahar indaurin

kison phal ward fil ksari

Bl'ghasafar inghamrin

S'albit innisel tighac

Mlided el Maltin

ghalchemm mil maumettani

Mish huma matkurin

Uzda dac iz-zmien jigi

l'il chieb ta Misilmin

Jithactu min pajisna

U n'incunm meklusin

Nicol

Ta min hu dan il għana (imur itares lein il bahar)
l'ixpruna ta Gianni uaslet... l'ghana tal bahrin tighan
... issa infitex ngħaidlu li il mirilaj Hanama kiat
ifitecin għal ment! Naidlu b'ix infitecin na tarbu
flimchien għal S'hallija (jersak lein il bieb tal curvent)
(johrog mil bieb tal curvent b'pergamena fidu) Haun
Nicol gom tajeb din il chitba b'ix meta tasal S'hallia

Patri

ta tigha il patri giusepp.

Nicol: Iva patri gualteri dalvaht nitlah ghal Skallija, ghax
Gianni uasal bl'ixpruna tighan.

Patri: Masal? U Maria ucoll mighan?

Nicol: Iva, Maria geija mighan (*imorru it-tnein itarsu
ghal batar*) Patri taf li il mirilaj Hanama kedt
ifites lil Gianni ghabdallat bix joktlu?

Patri: Jan chif geit tafu? Jahan hemm xi hagia mil gdid?

Nicol: Taf li jena inzilt nistennic fein il biel ta barra, dac
il hin derli li smait leten (*il mirilaj Hanama*) ma hux
gdid ghacia harist chem chem mil biel u nilmat lil
Hanama bixghabla fidu indghadar pthal ~~ghax~~ chebb
ifites ma ihor u sejer igheid, "Jecc naf di dal-leil
indur ghandex collu irid illi icolli ras Gianni fideja.

Patri: Nicol, jin hiat jigi xi nebbatni illi mux lil Gianni
biss kedun iftra ghal ment, izda ucoll lilec u lil
otroc Maria! Isa immorru nghainukom jinshu
min fuk l'ixpruna bix nghaidukom xi zeng chelmiet,
imbght argian itilghan u fitcciu salpan, aharbu
fis ghal Skallija.

Nicol: Immorru.

Patri: bollox malair (*jokorquin bil ghagla, ix-xena tibha
voita ghal ftit*)

Scena V

Patri: Patri gualteri, Nicol, Gianni u Maria u xi battrin Maltin.
(*Jithol ma Maria uarajhom l'otrain colla*) X' fert Maria
li argiat raites, jin hu huc conna pkeinic meita.

Maria: Ghal ftit missier tighai Patri gualteri, daun il
barbri ta misilmin ghandom il hila jghamku collox!
Pont gingha mghaluka taht l'art bla ma naf.
Fein jena keda u cul tant chienu ctuni issuat ucoll
(*sa dan it-tant Gianni u Nicol jithattu beinitom b'intar
isghir*) Emminni ja Patri illi ma flaktx izied
sohodt kalp dauc l'irsiera ucciom leun ~~iccant~~ ^{il ghorom}.

sufteighom gbar gbar, u dauc ghaineihom jifan il
giamar tan-nar, nghaidlec li billegl cont nisthazilom
xiaten tal infern.

Patri Imseicna Maria chemm nghali qhalic, int li
indoria dejem f' dar ommoc fier chellec issib
rutes! Tara xfieth dac l'imbierec ta Hanama
(Nicol u Gianni dejem jithattu)

Maria Izda l'actar li pchiet ax bgheduni minn min tant
intobb

Patri Min Gianni ghabdallat trid tghaid?

Maria Min Gianni u min hia, ma l'actar min omni
u min missieri.

Patri Hobbu, hobbu lil Gianni dahs chemm hua zghazut
tajeb. u intobb lil insara (lil Gianni) hian int
ma taidli xein dahs chemm ilna ma nittakau?
ghaidli lil Maria ghadec thobba pthal zmien ilu?

Gianni Intobba pthal ma jinhabbu l'angli gema issema
atna trabbeina flimchien ja ratel ghalic nintabbu
pthal zeng t'ahua.

Patri Senua hian hobbu lil xubin sal meict, izda
issa l'actar li chif intom it-thieta ma duc il
* ~~baterin~~ ~~nghacon~~ terqian titilghan fuk l'ipruina
u tutbghedu mil actar fis min daum il gzeijer tghara

Gianni Ecc ucoll chien kiat jghaidli Nicola izda dan
il qhalix? Yen ma nista nifem xein.

Patri Int ghad tifem il huddiem.

Gianni. Ja patri jin bix intalli lil daum il gzeijer li tant
intobb jektighi incun naf l'imma.

Patri Ghaidlu int ~~ku~~ Nicol.

Nicol Hian jin digia ghattec xi hagia u ma homx
zmien mited x jitlef nitilku lejn Shallija.

Gianni Nitilku lejn Shallija? ... xi hagia hem finnofs u
matridux turuni bix ma tuggianlix kalbi

Maria Incun yen li segra ingib fi xi hagia lil hia u lil Gianni?

issemma jibghatilha taiba, Maria zonna int taht il mantar tighac.

Patri: Gint isma minni u min Nicol li tant ihobloc Giovanni
Gianini Gintcom kedim issatnuli rasi, ghaiduli atjar milli thallu
il tsibiet tertkudi. ~~Asi~~ mitareb.

Nicol: Gian int wa tafz li lil Maria haun min irida hatt
itor?

Gianini: Min? Dac il natf ta ~~bin~~ il mirilaj Hanama?

Nicol: Hua li seraka.

Maria: Issemmix dac l' isem ghax ichexchixni.

Gianini: Jena x' impurtani hadt klifi ma icun ta Maria, issema
u il ment biss jistan itassru iz-zeug tghana.

Nicol: Issa kiat tghaid seña il ment; mela cun af li il
mirilaj Hanama kiat ifitxech b' ex joktloc.

Maria: (Makitugha) Kaddisa Maria, hisptu jena

Gianini: (li kghad itihem il chien) Hanama kiat ifittixni b' ex
joktolni?!

Nicol: B' ex jehles mit-tfixhil tighac, ghadu chemma chien
lil daun innahit kiat jasses pthal cell lil katus.

Patri: Gianini titliff zminen, jisira ghalic u ghal daun
hliebec fuk collox ghal pajisec. (fil bin jinstama

Nicol: ghajjat u hsejes ta armi ma gema) risak xi hadt
lil haun, leten il gharab.

Patri: Issa fitxu atirbu.

Maria: Gejin b' ex jargian jak bdu lili? atjar mit darba il
ment, jen maha mil qdid isiera (tghatti uccia tiphi)

Gianini: Jektieg nghamel dac li marridtx. Ah! li cont nista
mitfa vleggia gio kalp Hanama pthal issa; ma biggejjat
jena nisrani urid natfer. (ghajjat jinstama actar vccin)

Nicol: Immoru, immoru insalvau lil pajisna.

Patri: Jitem itilku issema jehaf ngħacom.

Maria: Patri bericna u itlob ghalina. (jitelku)

Patri: Klidi tcunu imberchin. (ihares leijom u ixexjer bil-
mactur) isan atarbu, Nicol Gianini u Maria

(Jherichom h' ilku il leminija u jibkatorus)

telghau fuk l'ixprunara, is-sema mgħacom u l'iedi; f'it
ithor u t'cumu meħlusin. . . . b'deu jinxju, il kluħ
gĩa miftuhin berati, . . . meħlusin huma. . . . hati ma
jista għalikom. . . . batħar bnazzi u l'irrit fil
kghala, is-sema iuassalcom bissliema u igibcom mal
bonti fuggeru. (jipka ixejjer, tsejjes tal għajjat jinstem
għan fittrik stes. Patri għaltieri narrab min fejn il
batħar)

Scena VI

Hanama Mirilaj Hanama, Ahmed, Elhasan għarab oħra u Patri.
(għoth b'xabla mgħollija il fuk, u arati l'oħrain colba
armati) Min hann irrid lil dawn innies (lil Patri) għal
dinec ja chell rateħ, int ja bin il chell li keħ
iz-zem moħbijin fid-deir tighac lil Gianni għabdallat
lil Nicol għabdul u lil oħtu Maria?

Patri Jen ma għandi lil hadt moħbi, daw hwa current
li ma fihx tħif patrijet li pħal issa jinsabu reħdin
sic-celel tatkħom.

Hanama K int għadec imħajjem? għalix ma tmurx torħod
pħalom? għax għandec x'tgħamel f'din irramħa?
ma tuigibx ja rateħ?

Patri Ma għandix x'innigeb ħaġia oħra ħlif li jena sid:
tighai inniesi u immur norħod meta irrid jena. . . .

Hanama (għatgħalu eħemm) Sicchet isseueħ ja rateħ din il
chell. . . . jena ġeit naf colloħ inti ħabib ta Nicol
u taz-zeng għarajes Gianni u Maria, u hadt tħifech
ma tgha għainuna sabieħ Maria tigi misrħa
mit-torri ta Kiberas, għalec inti. ħalleit d'ares u
ġeit tinteħba ġio dan il current, għaid li le.

Patri Le (icun sejjer, Hanama izommu min drighau).
Hanama għiddib, ara ja rateħ jena ġibt dawn innies
mighai sabieħ nakħdu u noħtħu lil Gianni għabdallat.
lil Nicol għabdul u oħtu Maria irrida targħa taħa
taħt ideja bil fors ta ħalba. Jen huma moħbijin

danc it-thieta?

Patri Hares l'hem fuk il bahar ja sidi Mirilaj, intix tara die l'ixpruna?

Hanama (*barabia*) fakun? Jitex ghaidli ja rateb.

Patri Fok die jinsabu hiammi ghabdallat, Nicol ghabdul u Antu Maria.

Hanama li fein sejrin?

Patri Sejrin Skallija. (*jithol fil cunvent*)

Hanama (*feroci*) Allat jisthet lilec, lilom u lil insara colla. naklef fuk illetja ta Maumettu u fuk il cheuba ta filghodu li hadt minnon ma jargia jersak lein dawn il gzeijer ~~xxx~~ li ma natarkux hai.

Hammuda Ja sidi Mirilaj, u jecce kott Nicol ghabdul pthal ma kal il kadi, mar Skallija biex igib mighan lil Bonti Puggieru?

Ahmed. Din actar xi ftehma tal Maltin l'ghadcin ja sidi mirilaj.

Eltasan U hadt ma jista icun thief dac il chebb ta rateb li fethilom it-trick

Hanama Issa la darba ma stainix nithalsu min danc it-thieta, nithalsu min dac irrateb rajjes ta l'insara dac li hua fethilom ghaineighom biex jahirbu ghal Skallija ghalix hadt thifu ma jista icun; ithlu ahbduth u ~~u~~ murrn ixtat fid-dlamijit ta taht l'ardt sa chemm tasal is-sigha tighan

Hammuda Ecun mohdi ja Mirilaj. (*jithol mil bieb tal cunvent jaraitu Ahmed, Eltasan u gharab-otra*)

Hanama Issa icun saf chif andu jitchellem billi natraklu ilsienu b'hadida mikhua.

L'Ahthar Kena.

Patri Lualtheri u l'otrain colla.

Patri (*L'gharab jhorgiu mil bieb tal cunvent bil patri marbut*) Ithlu dan l'insichen xueijat.

Hanama Jicchet ilsienech ja rateb, imxi issa isthet lil

Patri
Hanama

Maumettu u fakkar lil bin David.
Spicciat cull tghama ghalia! *Il martorej li s'istemma!*
(*Sex*) Din id-darba Allah rebat. (*Fil naht li sejjin bil
Patri jinzel isseparin*)

Spiccia attieni ott
Spiccia it-tielet quadru.

It-tielet att- *Seraba quadru*

Chajot ta fert!

"Un brido di gioia"

(Ghadden thiet għur magħbieth, filghodur emini)

Cena

Maria u Gianni

(Mat-tliet tasseparin jinstana tafna tisfir u għana tal
ghasafar; li bil mod il mod jighath umbat wara ftit jithlu
Gianni u Maria, Maria fil-lemin ta Gianni u Gianni kighed
ighathiba b'mantar għir tal bellus, it-tnein ftit bezghana
Gianni smur biex jara jecce xi thact hux rissak leihom)

Gianni

(*Wara li tkares seuna ma duaru*) Maria, x'ighiduc ommoc
u missierec meta icann jafu li uasalna għann Malta?

Maria

U l'ictar meta icann jafu li già sar it-tieg tghana!...
Il fert tathom u tighai icun cbir! Ma narax il hin li nistfa
xufteija sabiex imbus l'ict ta danc il matbubin xieth
tighai, omni u missieri.

Gianni

Tibzax Maria, issa għann kghedin; thiet sigħat b'atħar
u hecc hu li min Malta isibu rutna f'ghandex
id-dar tghacom.

Maria

Min jaf għadomx hajjin għann?

Gianni

Chif, wara thiet xiur safar sejra issa iddatħal f'iasec
il meut ta ommoc u ta missierec? Inkas li ilna lghod
min pajjsna xi ghaxiar smin.

Maria

Tajjet nitħama li għadom hajjin...

Gianni

U għadhom sgar Maria. Mandumux ma insalpani.

bl'ixprimara tighai ghal għandex, izda collox lil għakal; kabel
nett iiridu naran ~~xxx~~ x'sar minnu dac il kalil ta Mirilaj
Hanama u il-bu; u naran gess għad ~~use~~ b'dac il
hsieb ta kabel... Ma tafx chif nistaw niltahau ^{migħru} ~~matthom~~
u nqhalu bl'icrat!

Maria - Iva x' daktlu f'moħthom clauc innies; jen li trabbejt
f'għozza tant għira fid-din nistrani sejra nithallat ma
niehed li jahlif illigi ta Maumethu? Ma jarax li dan
ma sata icun katt li jeno nitborras ma Henina.

Gianni - Pecc nqhaid jen ucoll Maria... umbghat atna li trabbejna
fl'inchien pħal ma jitrabben il gilji tal niedin u
jissaktu fl'ihna l'actar safi! ~~jen atna~~ ^{jen atna} birna fost
tant chem telu. għandex tghaid li chien tassew
missemma Maria.

Maria - Iva Gianni, matniox inkas min zeug t'atna li jibcu u
jifirtu f'inchien ~~ħala~~ ^{ħala} ~~ħala~~ ^{ħala}.

Gianni - Jifirtu iva, li ergaina gejna fil gzejjer tghana!
U tghadt atna biss nifirtu f'dan issabiet jum?

Maria - Jifirtu innies colla ta Malta u għandex.

Gianni - U jifrat sa l'istess batħar! sa l'istess sema li ighattina
u jifrat il gebel li nimxiu fuħu! Daluakt, daluakt
matħuba Maria naran lil pajisna mifdijne, ma idumx
ma jasal haun il bonti Ruggieru ma tħuc Nicol.

Maria - Mur ara Patri għaltieri chemm sejjer ighola bil fertħ
x'ħin jisma li nasal fil gzejjer tghana il bonti Ruggieru!

Gianni - Jifrat sa chemm kalbu ma tatiex actar (*Jil ħin jinstamo
crib gej mil bghot u deijem jokrob*)

Maria - Isma Gianni! T'inhu dan il crib?!

Gianni - Min jaf ħux xi Malti nistrani li gie matħur mil għarab?!

Maria - Ma tħux lewiel darba; maridex niftacar fl'ingħoddi...

Gianni - Kaf li isantu lil insara għax ma'iridux jemnu
bl'Maumethu taħthom; u issa chemm jistan idummu? Malli
jasal haun il conti Ruggieru colla jithlu gio koxithom

(il crib jinstama actar fil krib)

Maria Isma.... Il crib riesak l'ghann! Ejsja nara min jista icun Gianni. (jinsu xi ftit passi).

Scena II

Patri Gualtieri u ta habel.

Patri (githol marbut b'habel min fuk s'isfel; isfar u batut clown mejjat) Sema tal kniena! (ithares lejn isema bla ma jinduna b'Gianni u Maria)

Gianni (B'teggia ghira) Maria! K'ked nara!!!

Maria } Patri Gualtieri!!!....
Gianni }

Patri Gianni!!!... Maria!!! (jitghank it-thieta)

Gianni Patri Gualtieri, dan l'irbit? Dic isfurja ta viccech? min icun kati li ghamillec dan collu?...

Patri (A'lehen deboli) Mhedi... chemm bateit mindu infriedna! chemm thallasta kares ittelha tghacom ghal l'kallija!...

Maria Ghalix matlub missier tighai htegler tant thati?...

Patri L'exuel ghal inthabba ta pajisi, umbghat ghalicom.

Gianni Ghalina? Iva thalli lewel intholuc min clawn il kbula umbghat ghaidilna... (Gholloth) Ghaidilna xi ghalic?

Patri (Mara li hallent jettu nifs kawni u jistrit) Dichinar stess li intom tlaktu ghal l'kallija fil waqt li fen bil reactor fidi b'ix naticom l'atkar tislina, hecc hu li gie fuki Hanama b'xi agass nighan armati; indadati b'hal chelb beda jista ksini jecchellix libcom motbigin fil convent, ghalix ried bil fors il hajja tighac chemm ucoll ta nicola, fl'atkar ghedded bil ment icoll lili chemm il darba ma nghaidlux fein suntu trisabu intom it-thieta, ghal dan il chem byaitu ghiedlu: "L'otix tara dic l'isprunara tofrok l'ilma? Juk dic jinsabu Gianni Ghabdallah, Maria u tua Nicol" - "U fein sejjrin?" complea iqhaidli: Fen uegiptu li sejjrin l'kallija,

ma chienix chelma, meta ra li ma satax jakbatcom izied
tatt idejt, xetet il htia ta dac collu fuki, qighel lin-mies
tighan jakbduni, giebuni ghaun Malta, u wara li donst
kisni tliet xur kulp it-torok isiera ngħais tatt
l-art tat-torri ta Liberras, il bierat raktuni bdawn
il kbula, tefghanni fuk dghar ta zjemel, lebtut
bhal matrub, u gen xetuni ghaun fuk dan il blat
bhal ma jistu il chieb!

Gjanni } Gmseichen Patri (jakbdulu id cull uhed u ibusailu
Maria } li trara chira)

Patri. Għaiduli xi tagħia chif għaddeituhom dawn it-thiet xhur
gio d'kallija.

Gjanni. Kabel xein ja ratel għandi ngħarfec li Maria hia
tighai għal collox.

Patri. Tassew Maria?

Maria. Iva patri, hmistas hila gio d'kallija kuddiem il
bonti Ruggieru stess, dac it-tnejn patri Giuseppe
rabatna biz-zeng mal enisja u l-*time to xulxin*

Patri. Nifirtilcom uliedi! Tara Gjanni chif collox jasal,
wasal il jum li Maria teun tighac għal collox, issema
icompli ngħacom ... u huoc Nicol, Maria? U il
bonti Ruggieru, Giovanni?

Gjanni. Il conti daliaht naran iq-għien tighan neshin lein Malta.

Patri. (mistgħagel għal laktar) b'chif? ... Kghedin taidu
issema jien kedin tricciatan mighai? ...

Maria. Il bieraht'lura conna fix-xatt ta Siracusa ma hia
Nicol u silhimna lil xulxin biex nitilku lein Malta
bl'ixpruna ta Gjanni, u hia kalli li lesti biex jitilku
himna ucoll, għalix il bonti Ruggieru ta tatt idejt
d'kallia colla u l'ghada li tlakna atna shellu
isalpa biex jigi jethu il gzejjer tghana.

Patri. (Għethan) A' ahbar sabieha! Scun imbierec issema
ghala dejjem! (Għal hin jinstama aijat għir ta ferti
fil-bghod dakk ta trombi, kmepep u cant tal Kyrie eleison)
idhlin xi għien! ... għaun fdawn ixtut tal għeina.

Gianni Iva il bonti Puggieru! Ngharaf il gifen tighan li
 chien fuku Sirakusa!

Maria u l' ihor li chien fuku Nicol. Jtit nashu u araina:
 Patri *(Gertan)* Ciema ferh ghalicom ja gzeijer imhaddsa!
 Entom s'issa contu taht shab isnet, izda daluak
 jithatta dac is-shab u min tahtu tfejj il ceba
 tal hena!

Gianni Spiccia il biza ghalina Maria! El Mirilaj hanaina ma
 jigix iftitina izied ghalment *(jitghanku)*

Patri U spiccia il biza tighai ucoll li nista nghaid cont.
 gia genua il kabbar *(ghajjat mil qdid)* Oh! chemm. huina
 zbilh dauc il klut bojod u chemm ghandu icun sabiet
 dac li kighed imexxighom? Dac l' anglu mitghit missema
 bies jirdi il gzeijer tghana min taht idein il misilmun,
 dac il haddis bonti Puggieru! Kighat ninsa it- tbatijit
 colla ta haiti! ked inhosni nituiled mil qdid! Ghainessa
 kedim jintlen b' dawl l' actar safi! Lil Malta ked
 narha actar sabietta! Demm qdid ked inhosni jigri
 genua qismi! Immoru, immoru Gianni u Maria
 bies nilkan atna ucoll lil bonti Puggieru. *(jithilku
 li trara cbira, il kniepel u il ghajjat ghadom jinstemghu)*

Dehha kniepel u ghajjat Scena III.

Mirilaj Hanama, Multi, Hammuda Ahmed, Elthasan
 u gharab otra armati b' tarchi, uabel, vlegig ecc.

Hanama *(jithol jigri donnu chelb irrabiat, irares l'ghann u
 l'hemm ma jafz x'jakbat jghamel)*
 Mistutin ghall mitt darba icun l'insara colla!
 Mistut icun Nicol Ghabdull u cull min taht ghainna
 Imharhin ninsabu atna! El bonti Puggieru datal bil
 gfen tighan f'daun il gzeijer, u daluak jinzal l'art
 u icun hua li jatchem collox! El mistuta Malin
 lakghant bil ferh u biddak ta kniepel u trosbi!
 Ma nakbatx niched x' mil hatjin taht ideja? Kabi
 illetja ta Maumetta li nixrob middemm tighan. *(Ghur)*

ja kbat il Mufti bil herra li dan ghandu fuk spaltu giarra
għira tal foħħar ked iżomma b'għozza għira) Int
x'inti tghamel fid-dinja ja Haġġ?! Mur chisser dic il
giarra li hilek iżgħira mighac gimgha stitha.

Mufti. In-chisser din il giarra? u irruħ ta missieri fein tmur?
Din il giarra dort Malta colla biex nimha bil għasel
u issa immur nixtu fuk il kabur ta missieri li miet
kial lum sena u dfintu ^{taħt} sigra tal tarrub għaun ma
gimbi il qneina.

Hanama. u eb dakshess taħseb int li jecce missierec chien
ragħel hazin sejjir jithol genua il Kardam?

Mufti. Iva ja sidi, fena tħont li missieri kiat sa għeddum
fis-silg u kalli "Jecce trid ~~teħbi~~ tħisni min din
id-dbatija, kiat fuk il kabur tighai giarra għasel Malti.
Hallini immur. Fein il kabur tighu.

Hanama. (*Iżommu*) Haun, haun għax illum l'actar li tethtigli.

Mufti. Ora tuakkali il giarra ja sidi għax tibgħat lil missieri
qis l'infern ta dejjem.

Hanama. Dahnakt inkissirlec rasec jecce inti ma tismax chimi,
ismgħari: Int li titchellem maxxiaten, int li thob
l'Allah u lil profeta tighan Maumettu, itlobom li
jibgħatu nita tannar u jatarku il qfen tal bonti;
Itlobghom jakilbu il bahar ta taħt fuk u jgħarku
lil bonti binnis tighan colla!

Mufti. Fena tħabtom ja sidi iżda Muhammed donnu
it-tarrax għal colloxx. (~~Imsejra~~) Imsejra giarra
jahasra jecce m'għandix tin-kisiri, Muhammed
iżommili stitha (*iżommu il giarra b'għozza għira*)

Hanama. Halli min dic il giarra li sejjra tiswilec taitec,
argia itlobghom ja Mufti saħħar

Mufti. Il chemm titlobghom ja sidi umbat Muhammet
jitlabu għalia u jibgħollu is-saffetti.

Hanama. Ippa itlob sa chemm Allah jisma dac li irrid:
Fena li jaklep il bahar ta taħt fuk u li inakka il

quechleb fuk l'edemua.

Musti
Hamama

Umbghat bex taha xi wahda fuk rasi?
(Geroci) Mistut l'int ja Musti, Ittall tighac ma
jisna ghal-xein, int mictub-maxxiaten Allah
jghobodoc.

Musti

Le, le Allah itobbni, jin mort il mecca u fhaik
ghaini ghal imhabba ta Allah, gena hagg, kaddis
Allah, Allah, Razul. (jinzel gharcup tetti jittlob)

Hamunda

Ja mirilaj ahjar ma intifus zmien ma dan
l'iblat ta Musti, Itacar ghallec l'Emir bex iddamar
ixtut colla bin-nistghana.

Hamama

Ma jistax icunn li nerbtuku il bonti hua kanni
misk ja bin il chelb.

Ahmed

Ja sidi (mirilaj) mirilaj ma nistaux inkabdu lil ascar
tghana jittan il gebel ghal fuk ixquini tal bonti?

Hamama

A' tista tghamel bil gebel la ma tghaidx misabu
sider ma sider u nuruhom il kanna ta dann
(is-schiechen) is-schiechen tghana.

Elhasan

Ecc biss nistan nirbtuku il bonti, nistennent
jinzel l'ard u natut xebe schiechen u il uochel.

Hamama

(jinstema ghajjat ebir) Natarbu, natarbu ghar
gejja il cotra fukna. (jittlak jibri culhadit il Musti
johrog l'atkar uhed bil giarra fuk spaltu ix-xewa
tipka voita ghal ftit)

Sena II

Nicol

Bonti Ruggieri, De Martini, Nicol, Gianni, Maria, Patri u Martin otru b
(jithol leunel uhed hebes ta bapstan) Gfrat o Malta ghalix
nasal il feddej tighac, ifirtu o lyeizer ixpurtiati.

Patri

Itta ja helma xemp u checci il biza min fuk tutti il
Martin! Shierec ja art li nara l'apostlu San Paul
issa midd rigleh fukec ghal leunel darba il bonti Ruggieri
sabex icompli il missioni tighac.

Bonti

(jithol mal Martin u xi grigli il captan de Martini Gianni u
Maria bil fighar tal palm u tazzeblug u icantun il

Cont ta' Kirie elson

Kirie elson maddaki tattronbi *ms. jecce jista' ium il conti*
mechet fuk ziemel) Nizzicom hair min din il-lakgha
tghacom ech' sabietha! Lilcom ja Maltin illi iddinja colla
tfahtar ghal fidi nisranija u il gmiel tal gzeijer
tghacom! Huma skith il gzeijer tghacom il bahar icstar
ictal, issema l'actar safi u dawn l'irneijah tal uard
tal plejju u tarsusann intossom ja ksmuli kalbi.
bollox sabith, collox iferhec... biss il musulmani
ighanlubcom ghair u itamgin il gzeijer tghacom!
izda jena nittama li ippenha tghacom tigi maktugha...
xi tridu tcheccin lil gharab min (ja) pajiscom?

bilhadit bonti Mill actar fis ja ~~(għ)~~ gbir guerru u *mo bti el banti*
bawakt taran lil ghadu jimansa phal trief
phal ma immansa genia il kalija, m'hix actar
tatt il taccma tal misilmun izda tinsab matemma min
ibni li ghad uen uerrid tighai... Issa issema bghatni
nifdi dawn il matubun gzeijer tacom, u forsi toun
l'akthar guerra li jena ngamel, rid jigi ibni stess
sabier jeku dawn il gzeijer min tatt idein l'gharab, izda
jena ghattu le ibni dac ma hux tops tighac u ecc
hu li ghalchemm illum jena xiatt u intoss gia rigel
nibed gema il kabir, geit fil gzeijer tghacom sabier
jen inxerred demmi fdin it-taktigha jen nirbat fuk
l'ghadu ghal dejjem

bilhadit bonti Terbat, terbat!!
Jen ech' ucoll nittama phal ma irbatt bnadi oħra,
u jecce hatt nirbat itolbu bissaktha ta dan iz-zazut
Nicol Ghabdull li jena dathaltu ascar nighai u ghamiltu
saptan fi thiet xiur ghalix rait il thila u il kanna tighan
il akthar taktigha li saret fuk il bahar ta Siracusa,
ghamel rebtha għira fuk l'arab u mixhiss katel
lil mirilaj u xi agass oħra ma sahansitra heles
kiti ucoll mill chieframent.

bilhadit Ghalic itthifhir Nicol Ghabdull *(ixerri bil palm)* Ghalic
il uard u il kronfol, Għali il gloro u id... doħik
tal banti!

Maria
Gianni

Essema jafulec hid. (jitqhanhu)
(~~jitqhanhu~~) (jethu fidein xulxin) Nifratlec bidin il
kara sabiha Nicol. (jitqhanhu)

Patri

Nicol ta kalbi mux ta pxein chien ixgol tqhana, ilka
din il beusa li seijra taka mil kalf ta missir
l'insara (ibusu fuk qlinn il Maltin l'otra icompu johdul
b'idu mieted nara l'itor)

Nicol

Jena nizzichain lissema leuel nett, nara, lil conti
Ruggieru talli tant habbnj umbghat libcom o huti
Maltin ta dan collu li kedim tqhamlu mighai; Jeda
cunn afu li jin ghad ma inix hini ghal colloq, il
gzeijer tqhana ghad ma humix mekkusin min tant
il hacma tal Maumettani; Jekkigilna nqhatu bidu...

Bonti

Nqhatu bidu mil actar fis...

Patri

Jecc ma hux ghal haqia otra o tujjet conti; sabieq
targia troddilna taht ideina il enejjes li hadubna
dann innis ta bla kalf u bidluhom fi diar il actar
mokrjeza.

Bonti

bolloq inroddilcom, isan halli nqhatu bidu bla telf ta
zmien. Aran issa li culhadit jghatinighainuna; culhadit
jarma ruhu u juri hiltu colla. Moru fi diarcom u
gibu schiechen, stalletti, vlegq u cul ma issibu tajjet
ghal din it-tahida. (kil cap. de martini) Int baptan
de Martin, issa mur tu hsieb l'igfien u kiat lil
bahrin colla u suldati fuk il prua ghal chemin
jisimghou il chelma tighai.

De Martin

Saluakt mighac o bonti... Jen athilghom bix ma
izarmen l'ebda il klut kabal ma nisimghou
il chelma tighac u il bahrin u issuldati colla bil
kaddis li jecc raran lil xitadit qei ghal fukom mil
gharab inatthulom bla triena.

Bonti

Tajjet captan, qhalina mela, ma indumux ma
naran l'istandard tal Musulmani fideina u fuk il
biut tqhacom i perper dac il mistiek ta l'insara.

~~Max~~ Nicol. Lhabdul int li taf timpi b'ghameic maluka
ittorok ta dam il gzeijer, mexxina int, atna nigiu
naraic.

Nicol.
bonti
Patri
Kaddej tighac o bonti nghamel cul ma taidli.
Immorru, immorru culhadit ikanni kalbu.
Jen ucoll irrid nitu sehem, immorru (Hh) b'isem
tas-sema geina kalbna. (Nicol jittak ighaggel
lemed nitid il bonti Ruggieru narait, fil waht li
l'otram colla tergin naraighom jingel issepariu
heh, heh)
Gispiccio it. tiett att.
~~Juspiccio irraba quadru~~

~~St. tiolet att. u il tames quadru~~
~~Tr. robeta att.~~

Molta rebbitra La Bandiera sventola gloriosamente.
Hara gingha, billejl u hemda gbara.
Scena V.

Nicol
Nicol Lhabdul, u suldati Maltin armati.
(jithol ihares l'ann u l'hem narait suldati Maltin)
Digia ghaddiet gingha li fia ilna nghanu u dac
il chiefer ta mirilaj Hanama ghadni ma ilthaitx
mighan sider ma sider chif niptek jin! Sa dal ghadu
chien ghadu isus biex jersak leja, izda din iddarba
nispicciangha nitid minna ghandu imut! Xi uhtut
min shabi kaluli li nauti fuk din il gholia ta Liberras
jirgha kisu volpi, gecc niltaka mighan ucc imbucc
nurit xjirua Nicol Lhabdul. (Lissuldati) Huti Maltin
l'gharab digia katan kalbon nil bonti Ruggieru: il
berat l'Emir Kadi ta Malta u ghandex bghat ijghaid
li illum jigi sa ghandu sabieq inakkaft ittakhbida
u jatit il gzeijer tghana, ghalec biza ma ghannix u
nistan inghaidu li atna gia rebbitin, izda ghalia
il guerra ma tispiccias kabal ma nara mejjat taht.
rigleija lil mirilaj Hanama. Iva (w) u mbghat

incun nistan inghaidu li ctua irbatna. Biss talba
nghanlibcom; jin naf chemm intom thobuni u ma
tridunx minfired mincom bil chiefly ment... U gen
naidilcom illi jec batt nltakan ma Hanama, thallut
Jidija ara xi thadt bix jippercedini garfa ideith fuku...
marridx, dac hua tighai, imiss hili sabirx intalsu
ta cul ma ghamilli! Jintu tuti? ~~Min jilbat garfa;~~
Jec hua joktolni nghaid mit ghal pajisi jec
noktlu atna incun nistan inghaidu issa
irbatna sgar. Issa impin fit nighai fil camp tal
bontu ap bghat ghalia bix ichellimni (*fil bin li incun
sejin jinstama leten Hanama*) Lekfu dak xein...
yei xi thadt l'gham, iva l'edlana tghana impin
minthben (*imorra mara il qunti*)

Scena VI.

Mufti nahdu

Mufti

(*jithol missellug imbazza*) Muhammed, mutammed
ethisni min taht il killa ta Hanama! Grid bil fors
joktolni! bhif id dadat ghalija! Bghatni infitijla lil
dac il bin il chell ta Nicol ghabdul u ma nafy fein nibda
insibu u jicc mansibux? Jec mansibux... ah!
Hagg, Hagg x'isir minnec! Muhammed! Allati Allahi
... jena ghetlu lil Emir li dan mhux xoghol tighai!
Dan li jassami mal Mirilaj Hanama, nigri lejli u nhar
nighan bix nghanila ta ghezzieth u culjum iridni
nghanillu is-sharijet; iridni min haun incun naf nghaid
x'highed jghamel is-sultan tat-Turchia. Jena Mufti
Hagg tal messa, m'nei-sa-fein ghandi nihsu sekem
fit-taktik u fit-tislit tas-schiechen. Le, li is-schiechen
ichexxuni! Izda icolli nokghod ghalija, inchella
Mirilaj Hanama... A'natna din!... allati
ethisni mil ment ta deijem!... (*jinzal gharcupteit u
jitlet*) Immut, izda ibghatni fil Karam ta chemm
ghamilt ghalic, il Karam, il Karam!

Scena VII.

Hanama Mufti suldati gharab oħra armati.
Hanama (jithol fl'istandard għarbi fidu bħal ikted feroci u inmur għal fuq il Mufti; wara jithlu l'oħrain) sibtu lil Nicol għabdul ja Mufti?! Jec ma sibtu illum kien l'atħar tighac!!!...
Mufti (Imberzżgħa) bħif tridni insibu ja sidi, f'dan id dlam u b'għain natda misfugħa! Illum nargia inmur għand l'Emir u nghaidlu li ma irridi icolli x' naksam migħec iżjed, jena Mufti mhux isier tighac.
Hanama (Dejjem feroci) Allat! jghamie min għainec l'oħra!...
Mufti (Incirbat hwa ucoll) Allat! iżomloc isienes!
Hanama Allat! jibghatle il meut ta dejjem!!! (Itit dakk ta xiabla u jifgħan mejjet ~~ta~~ bein il quinti.)
Mufti (B'lehen matnub min bein il quinti) Muhammet kniena! kniena! Allat!... llatu!... Muhammet ragul!... (Dan il chelmiet jinfex bein il quinti u letnu ma jinstemax iżjed)

Scena VIII.

Nicol għabdul, suldati maltin armati u ta kabel barra il Mufti li hwa mejjet.
Nicol (jithol armat bix-xabla u it-tarca inmur drit għal fuq Hanama; l'oħrain maltin jithlu wara jith) għalina ja Minulaj! Min icun hed jithgħabad għal pajju icun hed jghamel id-dmir tighan.
Hanama Lilec cont kiat infitej u wara il meut tal Mufti li ikti kighed tarat misstut hemm fl'art issa naslet icoll tighac (Edur għal fuq stabu) Intom araw li f'din it-takkida tadd ma jindatħal.
Nicol għalina Hanama; wara jec Muhammet tighac għandux hila irebħec. (Jekfu għassarar, il maltin jiffirman partit innatħa ta Nicol u l'għarab innatħa ta Hanama)

Hanama Tidghax ja din il chell! Uri sahtec! ...
(*għabdu jissaran ta veri guerriri* / *vic. simitotri*)

Nicol Issa ritkadtu

Gharab Tit lil din il chell!

Maltin Tit lil mislem! (*għal dal chiem Hanama u Nicol
actar jifferocian*).

Gharab Tit lil chell-nisrani!

Maltin Tit lil bin Mutahammet!

Gharab Issa ja Mirilaj.

Maltin Issa Nicol Ghabdul.

Hanama Għal dines ja chell-nisrani!

Nicol Dicciah dan il chiem (*jatit dakka ta xabla fuk
ghonku isun pront jaktafu l'istandard min idu*)

Hanama (*jitfa ixabla fl-art, u jixhet ideit it-tnein malair
fuk għonku biex jgħalak il ferita u ikis li sa chem
imut ma inettix ideit minchifcum*) **Irbahtli!!!**

Gharab (*Imbezghin ighaitu chem jifiltu*) **Allah!!!**
Mutahammet!!! **Allah!!!** (*johorjin imbezghin*)

Hanama Gena kighed intossni immut! . . . (*b'lehen faat*) l'isem
tighai imkasbar kuddiem id-dinja! . . . gena li id-dinja
colla schienet tibsa minni! . . . immut?! . . . Mahtu!
min chell malti! . . . Nicol Ghabdul chellu item il
traja tighai! . . . Int Nicol . . . li min hann u ftit
sethor tufes fuk il gisem tighai mejjet! Gena
nistec! . . . nistec l'insara colla! . . . u fl'aktar
nistec lil bonti Ruggiern! . . . Allah! . . . Allah . . .
(*jaka fl-art mejjet*)

Nicol U gena imbierec lissema li irbaht l'ghadu tighai
Mirilaj Hanama fadal biss ismu u il gisem tighan
mejjet! Huti Maltin, imxin issa fein il bonti Ruggiern
biex natut il bxara. (*Nicol jitlek bl'istandard għar
fuk spaltu, il maltin jitelku sarach mizzelluc fatan*)

Scena IX.

Emir, Hammuda, Ahmed, Elhasan u Hanama mejjiet.
Emir. (*Jithol millem in xara lil Hanama fl'art mejjiet
jimb-ghala*) Allah tighai x'jena nara!... mirilaj
Hanama mejjiet!... L'aktjar mirilaj ta-dinja! (*mejjiet*)
(*ittlet agass jithlu*) kedim taran ja agass?... dac li
atna conna inseitulu l'akua fost cultadd jinsab
mejjiet.

Hammuda kt ma gembna ghadna chemm raina ucoll
mejjiet il Mufti tighac.

Emir. Il Mufti tighai ucoll mejjiet? Maumettu idatitlu fil
Karam ta dejem!

Hammuda ghanilt seuna ocbir Emir li mort isseuni mal
Lonti Ruggieru ghalix wiehed taj minna ma chienx
jisdal!... it-triekat minlijn colla bin-nis meita
min stabna, ucoll mia tara wiehed malti jen xi
normann. ferut.

Emir. Ghalecc jena bghattcom t'ficcin lil mirilaj Hanama
sahix immoru fl'imchien ghan il Lonti u nifthemu
Ahmed. Izda Hanama chien rasu jebba; meta mort
ngheidlu kalli: "Ma jekaff is-sarar u ma
mirrangianx kabal ma nohtol lil Nicol Ghabdul."

Elhasan. Huma it-trien chiena ket ifityin lil xulxin ghal
mejt u chief natseb jin li hadt ma katal lil mirilaj
Hanama k'chief Nicol Ghabdul

Emir. Ghandcom ^{ghaidlu} hecc chellu icun! Muhammet u Allah
riedu hecc u spiccia... Issa jena pthal ma tafu
intcom u bhal ma haun nictub min ideja u
idein il Lonti (*jiri il pergamena nictuba*) Mort ghandu
u semmeina collox; ghatlu bix xehu clann il
gzejjer min ghair ma inperdu demin izjed. Ghatlu
ucoll, bix atna il ftit gharab li fadal hajin nibkhan

hawn taht il hasma tighan u intalsu xi ftut tal tharaq,
hwa ferat thafna u negibni li nistaw nokghodu,
biss li ma icolna x' naksnu xein izied ma
Malta u ghandex.

Hammuda Mela mil-lum il kuddiem inti ma intix il Hachem
ta dan il gzejjer?

Emir Jena millum il kuddiem incun rajjes tghacom
bhal missier ghal cull ma jintiegikom.

Ahmed Ja sidi, mizzihair l'Allah u il profeta tighan
Maumettu li hlisnija buicc il gid u ghadna
haijin!

Emir Iva, mizzihair li ma grabnax bhal Mufti ul il
Mirilaj Hanama; atna issa ma ghanrix xnaksm
izied fil gid mal Maltin, ghalix jena u il
conti semmejna collox; jista imur cullhad
fid-deir tighan. Issa tudu nghanom lil Mirilaj
kedut f'nofs il gemgha u hemmec isir it-talb
lil Allah sabix bhal saratur kalbioni li chien,
idathlu fil karam ta dejjem (l'agass jak bdu lil
Hanama u jitilku bih, l'Emir jimpu waraihom)

Scena I

Il bonti Ruggieru, Nicol, Gianni, Patri Gualtieri De Martin
u il Maltin colla li hadu parti fid-dram
barra Maria

bonti (jethol lewiel uiked bit-tarca u ix-xabla f'idu
warat l'otrain colla x'uhud bil palm u il fucri
f'idu hom) Gfirtu o Maltin, il biza tghacom spiccia! atna
irbatna lil Misilmun, huma ceden l'armi, ftit ulu sar
il fteghim mal Hachem fein tana daum il gzejjer
b'rebbietha.

bultadd Viva il bonti Ruggieru!

bonti Gfirtu u fathru lis-sema talli bghat lili f'pajiscom

sabier nifdicom u nargia nifthelcom il cnejjes u ngħamlikom
otirain qiodda.

Patri: Ehemmi inti tajjeb o bonti Ruggieru!... Int kaddis
timxi flart, u ahna haun lesti sabier minzlu imbusu
~~fim~~ inti tirfes!... Iftthilna il cnejjes sabier fighom
jargia isaltan Is-sultan tassema u l'art. O chemm
huma ixpurtati dawn il gzeijer tghana! Huma shienu
zbiest, izda actar zeijinton bil ghia tighac! Viva
il bonti Ruggieru il feddej tghana.

builhadd: Viva il feddej tghana!

bonti: Lilec o Patri Gualtieri, issa nieldoc mighai huma u
inresiekc kuddiem il Papa Urbanu II sabier igħamlec
iskiof ta dawn il gzeijer li nara 220 sena ma shellumx
ir-rgħai tal mertala tahtom, u nibnilec crisi
goida genua ir-Rabat li tibka tifchira tal migia
tighai fuk din l'art imbiecca.

Patri: Dan dili ma jisthoklix, izda nizzichair b'kalbi colla
u incun dac li irid x is-sema!...

bonti: Il inti Nicol Ghabdull li meit tant hila ghira u mitt
darba cont f'kalk il meit sabier tifdi lil pajisec ipka
rgur li ismec hatt ma jithassar min kalf tutec il
Maktin u jibha mictub fl-istoria.

Nicol: U: L'isem tighac o bonti sachemm jipka Malti jghair
qis dawn il gzeijer ~~qis~~ jipka jifkhar u jifgholla
bonti: Int Nicol mux biss f'deit il pajisec, izda anche lili
genua shallija; ghalec b'din il medalja li sejjer
inkedlec fuk sidrec ngħamlec Hachem ta Għandex
li na pajisec u li tant thobb u jin incun il Hachem
ta Malta. (ipoggilu il medalja fuk sidru)

Nicol: Nizzichair o bonti min din il medalja u il Hachem
ta Malta u Għandex tcur inti biss. Fena irrid
incompli il neda li għamilt, li chemm il darba

nifdi lil pajisi (u) nithol patri.

~~bulthead~~
bonti

~~Viva Nicol Ghabdul~~

Es-sema icompli mighac ibni int l'actar briedem
tieni! Gja' la darba inti ghamilt din il neda mur
patri u fil tinnijet ~~għaliq tigha~~ illole għaliq.

bulthead
bonti

Viva Nicol Ghabdul viva il Malti. ~~viva tghana!~~
Issa intcom mahbubin Maltin li sa issa ma-
chelcomx bandiera tperper fuq il biut tghacom kif
dic tal musulmani, sejer ngħaticom bandiera jini,
u din il bandiera noħoda min dawn iz-zevc culuri
li ingib fuq it-tarca phala arma tannisel tighai
l'atmar u l'abjat toun mghakuda il bandiera
tghacom.

Katkar scena

Maria u ta habel colla

Maria

*(Tittol bil-~~għaliq~~ l'abjad u l'atmar
bandiera maltin u toun tippresenta lil conti)*
Gja għir u sabiet conti Malta hadnitlec il bandiera
kif stakt int.

bonti

Għaliq o xbeiba sabita li phal issa fic hiat
ngħara lil Malta fidic jena inkhat din il
bandiera mur tellakha fuq l'ghola sur ta din
il għira u tallia tperper fizza helua ta din il
ghodna għida u ecc icun culhat jista jghara dawn
iz-zevc culuri li nahan min għina kalbi għal
għina kalpcom: labiat hua il fidi li tallicom
San Paul f'għira birstu u l'atmar hua ixxrar ta
l'imħabba għal pajiscom! Gen atjar l'abjad phala
għira u l'atmar phala uarda u dawn iz-zevc
il uarda ~~għaliq~~ jghakdu il bandiera ta Malta. *(Nicol u*

il uarda

*Maria jingħa għaruptitcom ibusu izommu il bandiera
l'otrain colla jistu furi għal fuq il bandiera u
scantau sollemnement l'innu l'igeri "Malta" spiccia l'innu
sin selisse parin l'el mod il mod.) Toun t'atmar*

Malta =

Ant Fineli

Innu Patriotiku.

1. Olyzira ta Malta
Laks uarda sabitha
Int timla bil fuha
Lil gnys u l'ibbiet
Int xemx fnof id-dinja
Int cnisia ta Alla
Li thala kausalla
Tiddi fismenit

Refrain

F'cull kals u f'cull menti
Ta ulidec Maltn
Ta Alla il hanin
El gbiya tinsab
U chem il bandiera
U l'fidi min tighac
In' tipka iggib mighac
Sachemm issir trab

2. Mil jum helu m'haddes
Li fic ix rifes Paulu
Ghaneic fis iddawl
Pthal raggi tax-xemx
El gilju u l'warda
Issinjal tassalib
Li gis kalbec iggib
Kein lilec ma itemx
F'cull kals u f'cull menti ecc. ecc.

3. Int Oghaisa fnof lilma
Mil meuc uisk matkura
Ghalchemm katt micsusa
Ma geulec il klut
Lchemm pchen dawc ulidec
Lchemm demm huma xerdu
Eluf fic inkerdu
F'cull kals ecc. ecc. M'ma gietec merfuth.

Copia di
Felippo Sammut
Nippon